

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1927 kl. 4 e. m.

Sammansatt stats- och andra lagutskotts utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts propositioner nr 113 med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar och nr 114 med förslag till förordning om erkända sjukkassor m. m. dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 24 februari 1927 dagtecknad proposition, nr 113, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan omförmälda förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar.

Genom en likaledes den 24 februari 1927 dagtecknad proposition, nr 114, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att *dels* antaga här nedan omförmälda förslag till förordning om erkända sjukkassor, *dels* bevilja anslag till sjukkasseväsandets befrämjande och till sjukkassor, som meddela moderskaps hjälp, samt *dels* medgiva att för användningen av förstnämnda anslag skulle gälla här nedan angivna grunder.

Nämnda propositioner innefatta tillsammans förslag till omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet.

Propositionerna hava hänvisats, nr 113 och nr 114, i vad den avsåge författningsförslag, till lagutskott samt nr 114 i övrigt, till statsutskottet. Efter överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet hava de behandlats av sammansatt utskott. Till detta utskott har jämväl från statsutskottet hänskjutits Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln, framställda förslag om anslag till sjukkasseväsandets befrämjande (punkt 16) samt till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd (punkt 17).

Utskottet har i ett sammanhang förehaft de till detsamma hänvisade propositionerna jämte följande i anledning av dem väckta motioner, nämligen

inom första kammaren

- nr 289 av herr *von Sydow*,
- nr 293 av herr *Holmgren*,
- nr 294 av fröken *Hesselgren* och
- nr 295 av herr *Norling* samt

inom andra kammaren

- nr 440 av fru *Nordgren* m. fl.,
 nr 441 av herr *Brännberg* m. fl.,
 nr 442 av herr *Eriksson* i Grängesberg och fru *Östlund*,
 nr 443 av herr *Järte* m. fl.,
 nr 444 av herr *Järte*,
 nr 445 av herr *Andersson* i Igelboda samt
 nr 446 av herr *Andersson* i Igelboda.

Frågans
 behandling
 vid 1926 års
 riksdag.

Med utgångspunkt från ett av statens besparingskommitté den 19 februari 1925 avgivet betänkande angående omorganisation av den svenska socialförsäkringen framlades vid 1926 års riksdag bland annat förslag till omorganisation av det statsunderstödda sjukkasheväsendet — propositioner nr 113 och 117 — avseende såväl sjukkassornas organisation som deras prestationer. I förstnämnda hänseende innebar förslaget huvudsakligen, att statsbidrag skulle tilldelas allenast *en* — på viss angivet sätt utvald — sjukkasorganisation inom varje särskilt område. Härmed avsågs att vinna en koncentration av de olika, sinsemellan konkurrerande sjukkassorna till ett s. k. *enhetskasssystem*. Med genomförandet av ett sådant hoppades man kunna *dels* undvika konkurrens, som verkade hämmande på rörelsens utvidgning och fördjupning, *dels ock* erhålla kassor, vilka vore bärkraftiga nog för de ökade prestationer, som ur social synpunkt ansågos erforderliga, och lämpliga för samarbete med annan socialförsäkring, hälso- och fattigvård, samt vilka vid en eventuell övergång till obligatorisk försäkring kunde bliva bärare av denna. I fråga om sjukkassornas prestationer voro de viktigaste nyheterna i förslaget, att sjukhjälpstiden — enligt gällande lagstiftning minst 90 dagar för varje tidsperiod av 12 månader — utsträcktes till tre år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd, samt att utgivande av moderskapshjälp gjordes till en obligatorisk prestation för sjukkassorna. Vidare innehöll förslaget bestämmelser avseende att avgränsa sjukförsäkringen mot andra socialförsäkringsgrenar. Såsom vederlag för de ökade bördor förslaget ålade sjukkassorna skulle statsbidragen avsevärt höjas. Särskilt avsågs att genom en kraftig höjning av bidragen till kassornas sjukvårdande verksamhet uppmuntra till en utvidgning av denna hittills inom den svenska sjukkasserörelsen allt för åsidosatta verksamhet.

Förslaget vann ej riksdagens bifall. Andra särskilda utskottet, till vilket förslaget remitterats, uttalade i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 3, att det föreslagna enhetskasssystemet innebure ett så kraftigt ingrepp i det nuvarande sjukkasheväsendet, att det syntes tveivelaktigt, huruvida reformen läte sig genomföra med tillräckligt stor anslutning från sjukkasfolkets sida. Emellertid vitsordade utskottet behovet av en reform, avseende såväl en mera enhetlig organisation som ökade prestationer inom det statsunderstödda sjukkasheväsendet. En sådan reform syntes emellertid kunna genomföras utan ett tvångsvis genomförande av enhetskasssystemet. Nybildande av sjukkassor borde ej få ske, där det ej funnes socialt behövt. De nu befintliga kassorna borde däremot få fortleva. För vinnande av den större enhetligheten skulle

överallt, där mer än en sjukkasseorganisation vore verksam, bildas en samorganisation, förslagsvis benämnd distriktssjuk-kassa. At denna samorganisation skulle anförtros de ökade prestationer, som syntes böra påläggas den sociala sjukförsäkringen, under det att de nuvarande sjukkassorna finge begränsa sig till sin hittillsvarande verksamhet. I denna samorganisation skulle man erhålla ett organ, som kunde fylla de uppgifter, regeringsförslaget avsett för enhetskassorna. Och där förutsättningar för ett mera intimt samgående förefunnnes, skulle distriktssjuk-kassor genom sammanslagning av övriga sjuk-kassor kunna bliva verkliga enhetskassor. Beträffande omfattningen av distriktssjuk-kassornas prestationer uttalades, att det borde övervägas, huruvida ej sjukvårdsförsäkring kunde göras till en obligatorisk prestation för dem.

Med bifall till utskottets utlåtande hemställde riksdagen om utredning och förslag till det statsunderstödda sjukkasseväsandets omorganisation efter de av utskottet angivna riktlinjerna.

Den begärda utredningen anförtroddes åt inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga, vilka den 15 sistlidne december avgåvo förslag i ämnet. Detta förslag ligger till grund för nu ifrågavarande propositioner. I enlighet med riksdagens direktiv har den statsunderstödda sjukförsäkringen uppdelats på två olika slags organ, *primärsjuk-kassor* och *distriktssjuk-kassor*. De förstnämnda skola omhändervärd sjukförsäkringen i den inom sjukkasserörelsen nu allmän-nast förekommande omfattning, nämligen meddelande av kontant sjukhjälp in-till 100 dagar för varje sjukdomsfall jämte moderskapshjälp. Ställningen som primärsjuk-kassa skall tillkomma varje nu registrerad sjuk-kassa, som uppfyl-ler därför stadgade betingelser. Nybildade organisationer erhålla däremot den-na ställning allenast i fall de anses socialt behöfliga. Primärsjuk-kassorna sko-la där så kan ske vara anslutna till distriktssjuk-kassor. Inom varje område får endast finnas *en* distriktssjuk-kassa. Denna har att meddela kontant sjuk-hjälp efter utgången av primärsjuk-kassans sjukhjälpstid intill två år för varje sjukdomsfall samt bereda sjukvård i viss omfattning. Distriktssjuk-kassan kan emellertid även för alla eller vissa medlemmar meddela jämväl den sjukhjälp, som tillkommer primärsjuk-kassa. Förslaget upptager jämväl en avsevärd höj-ning av statsbidragen till sjukkasseväsandets främjande — för ett antaget med-lemsantal i sjukkassorna av 800,000 beräknades statsverkets utgifter till 6,828,000 kronor mot 3,500,000—3,600,000 enligt nu gällande grunder.

Såsom skäl för den föreslagna organisationsplanen anföres i huvudsak föl-jande. Det vore allmänt erkänt att den svenska sjukkasserörelsen ej kunde an-ses fylla kraven på en tillfredsställande social sjukförsäkring. Härvid komma i betraktande ej blott den svaga anslutningen och de ofta otillräckliga prestatio-nerna. Man måste även betrakta sjukförsäkringen som den organisatoriska grunden för all socialförsäkring; allenast med välskötta sjuk-kassor som lokala organ kunde man erhålla en rationell och billig socialförsäkring. Såsom sådana organ lämpade sig emellertid ej de svenska sjuk-kassorna på grund av den starka splittringen inom rörelsen. Även i fråga om rörelsens prestationer inverkade splittringen ogynnsamt. Konkurrensen mellan kassorna föranledde dessa att för vinnande av låga avgifter hålla prestationerna låga. Särskilt hade denna

*Nu före-varande pro-
positioner.*

deras strävan gått ut över sjukförsäkringens viktigaste uppgift, beredande av sjukvård. Vid en reformering av sjukkasserörelsen måste man sålunda bland annat söka åstadkomma större enhetlighet inom densamma. Ur denna synpunkt hade införandet av ett enhetskassesystem tydligen varit rationellast. Men hänsyn hade måst tagas till opinionen inom sjukkasserörelsen. Särskilt från de s. k. rikssjukkassorna, vilka ansett sig hotade till sin existens av ett sådant system, hade avgivits starka protester däremot. Om ock den föreslagna uppdelningen av försäkringen på två särskilda organ innebure en överorganisation med därav följande onödiga kostnader, syntes skäligen hänsyn till dessa kassor, vilka omfatta mer än tredjedelen av alla sjukkassememstrar och särskilt inom stora delar av landsbygden äro allenarådande, ansetts kräva, att man stannade vid den föreslagna begränsade enhetligheten. Emellertid ha utsikter ansetts föreligga att distriktssjukkassorna flerstädes på frivillighetens väg kunde utveckla sig till verkliga enhetskassor. Möjligheten härtill har syntes böra stå öppen, vadan ett likaledes från rikssjukkassehall framfört yrkande, att distriktssjukkassorna skulle vara *förbjudna* att övertaga den del av försäkringen, som eljest tillkomme primärsjukkassorna, avvisats.

Beträffande förslaget i övrigt vill utskottet här allenast påpeka, att sjukvårdsförsäkringen i enlighet med riksdagsdirektiven gjorts obligatorisk. I den mån redogörelse för förslaget ej lämnas här nedan, hänvisas i övrigt till propositionerna.

Motionerna. Avslag å regeringsförslaget yrkas i motionerna I: 295 och II: 443 och 444 — i den förstnämnda föreslås därjämte en viss höjning av nu utgående statsbidrag till sjukkasserörelsens främjande. I motionen II: 445 föreslås en omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet, som på väsentliga punkter skiljer sig från regeringsförslaget. Övriga motioner ställa sig i huvudsak på regeringsförslagets grund men yrka större eller mindre jämkningar däri.

I: 295 och II: 443 och 444. Såsom skäl för avslag anföres i främsta rummet hänsyn till den bestående sjukkasserörelsen och särskilt rikssjukkassorna. Motionärerna göra gällande, att dessa kassors organisation passar väl för vårt glest befolkade land. De antaga, att därest regeringsförslaget bifalles, detta så småningom skall leda till ett enhetskassesystem därigenom att distriktssjukkassorna fullständigt suga upp övriga sjukkassor. Härigenom komme rikssjukkassornas verksamhet att upphöra, vilket skulle innebära ett allvarsamt bakslag för den sociala sjukförsäkringen i stora delar av landet.

Vidare göres gällande, att enhetskassesystemet samt det stränga normerandet av sjukkassornas verksamhet innebure ett led i rörelsens utveckling till en obligatorisk försäkring. Motionärerna ansåge det olämpligt, att riksdagen för närvarande bunde sig för en sådan utveckling.

I motionen I: 443 påpekas ytterligare som avslagsskäl de ökade kostnader för statsverket förslagets genomförande skulle medföra, kostnader vilka automatiskt skulle växa med en ökad anslutning till sjukkasserörelsen.

Slutligen erinras i nämnda motion om att en revision av den allmänna pensionsförsäkringen synes vara förestående. Sjuk- och pensionsförsäkringen stode

i nära sammanhang med varandra. Skulle en reform av sjukkasseeväsendet anses erforderlig, vore det naturligtast, att den företoges i samband med en sådan revision, varigenom en önskvärd enhetlighet och samverkan bäst kunde ernås.

I motionen II:445 anföres i huvudsak följande. Motionären ansåge en reform av den statsunderstödda sjukkasseeväsendet, innefattande jämväl en koncentration av rörelsen, erforderlig. Ett enhetskassessystem vore önskvärt. Det syntes väl antagligt, att ett sådant kunde ernås med genomförandet av regeringsförslaget, men detta kunde endast ske så småningom och troligen ej utan rättsförluster för de nuvarande sjukkasseeväsendets medlemmarna. Resulterade ej genomförandet av regeringsförslaget i ett verkligt enhetskassessystem, komme det att medföra en onödig och kostsam överorganisation. Det förefölle motionären troligt att, därest blott koncessionstvång infördes för nybildande av sjukkassor, koncentrationen av de nu befintliga sjukkassorna komme att ske frivilligt, utan att några distriktssjukkassor behöfve tillskapas. Motionären föresloge förändring i regeringsförslaget, att hela sjukförsäkringen skulle handhavas av en sjukkassa. Till erkännande som sjukkassa skulle varje nu registrerad sjukkassa vara berättigad, därest den meddelade sjukförsäkring i den omfattning, som enligt regeringsförslaget skulle meddelas av primär- och distriktssjukkassa gemensamt.

Vidare innehåller motionen vissa ändringsförslag beträffande sjukkassornas prestationer, till vilka förslag — liksom till övriga motioner — utskottet nedan återkommer.

Den sociala sjukförsäkringen har två uppgifter att fylla. Dels skall den bereda försäkrad person vid sjukdomsfall ändamålsenlig sjukvård på det att sjukdomen så snart som möjligt må bliva hävd, dels skall den bereda den insjuknade nödig hjälp till hans uppehälle under sjukdomstiden. Av dessa båda uppgifter är ur samhällets synpunkt den förstnämnda den viktigaste. Den förstnämnda uppgiftens primära art framgår särskilt när man betänker sjukförsäkringens sammanhang med ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen. Om en person på grund av sjukdom erhåller understöd från den statsunderstödda socialförsäkringen, bör denna hjälp från början vara inriktad på den sjukes tillfrisknande. Det kan icke vara riktigt att man från det allmännas sida nöjer sig med att bereda den sjuke uppehälle under sjukdomen och därefter, utan hänsyn till om sjukdomen genom tillfredsställande behandling kunnat botas, låter honom övergå till att underhållas av invaliditetsförsäkringen. Utan att tillsyn och vård av läkare beredes genom sjukkassorna, torde det ock möta betydande svårigheter att öva vederbörlig kontroll över, att försäkringen ej obehörigen utnyttjas av personer, som ej äro i verkligt behov av understöd.

Från alla håll erkännes, att den nuvarande svenska frivilliga sjukförsäkringen i hög grad tarvar en förbättring. Ett väsentligt fel hos densamma är, att den endast i ringa mån meddelar sjukvårdande verksamhet. Det är upplyst, att inom de svenska sjukkassorna endast omkring en sjundedel av medlemmarna åtnjuta sjukvård i fall av sjukdom. Det måste alltså konstateras, att hos oss sjukförsäkringens främsta och viktigaste uppgift till största delen

II: 445.

Utskottet.

är åsidosatt. Vid en reform av sjukförsäkringen måste därför enligt utskottets mening sjukförsäkringsnämndens sjukvårdande verksamhet i princip göras obligatorisk för erhållande av statsbidrag. Även det av kassorna meddelade kontanta understödet är i stor utsträckning otillräckligt, särskilt därutinnan att sjukhjälpstiden är så kort, att medlemmarna vid långvariga sjukdomsfall ofta ställas utan sådant understöd.

Sedermera tillkommer den brist inom den svenska sjukförsäkringen, som ofta blivit påpekad och särskilt framhållits såväl i propositionen till 1926 års riksdag som i de sakkunnigas betänkande, nämligen den starka splittringen inom försäkringen. I nämnda proposition lämnas en utförlig statistik rörande förhållandena härutinnan. Här må endast erinras om att i riket finnas över 6,000 olika sjukförsäkringsorganisationer, att i Stockholm och Göteborg finnas över 100 organisationer i vardera, samt att det finnes landskommuner med över 30 olika organisationer. Även denna förlamande svaghet inom försäkringen måste enligt utskottets mening övervinnas, om de svenska sjukförsäkringsnämnderna skola kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sina uppgifter. I själva verket står bristen på enhetlighet inom försäkringen i nära samband med det förut omnämda felet inom sjukförsäkringen, eller saknaden av sjukvårdande verksamhet. En sådan verksamhet kan nämligen svårigen göras effektiv, ifall icke genom en koncentration möjligheten för ett fruktbarare samarbete med organen för annan socialförsäkring ävensom med läkarkåren och den allmänna hälsovården skapas.

En reform av det svenska sjukförsäkringsväsendet måste därför enligt utskottets mening hava två huvudsakliga syftemål, nämligen dels stärkande av kassornas prestationer, särskilt i avseende å den sjukvårdande verksamheten samt sjukhjälpstidens längd, och dels genomförande av större enhetlighet i kassornas organisation. Dessa riktlinjer för reformen överensstämmer i stort sett såväl med de direktiv, vilka innefattas i 1926 års riksdagsbeslut, som även med de sakkunnigas betänkande.

Utskottet behjärtar väl önskemålet, att man ej vid reformens genomförande skall mot den bestående försäkringen bruka större våld än nöden kräver. Men det synes utskottet knappast möjligt iakttaga större församhet än vad i regeringsförslaget skett, därest några resultat överhuvud taget skola ernås. Utskottet kan ej dela den i motionen II:445 uttalade förhoppningen, att därest blott ett koncessionssystem för nybildande av kassor infördes, erforderlig koncentration av sig själv skulle komma till stånd. Erfarenheten synes nämligen tala mot ett sådant antagande. Oaktat betydelsen av en koncentration uppenbarligen står klar för sjukförsäkringsnämndens ledning, hava sammanslagningar av sjukförsäkringsnämnder varit jämförelsevis sällsynta och hava, där de kommit till stånd, understundom måst frampressas genom ingripande av kommunala myndigheter.

Vad särskilt beträffar den från rikssjukförsäkringsnämnderna och av omtanke om dessa kassors fortbestånd framförda kritiken av regeringsförslagens organisationsplan må det erinras, att de jämkningar som vidtagits, först från besparingskommitténs förslag med lokalt begränsade enhetskassor till det modifierade enhetskassasystemet i fjolårets regeringsförslag samt sedan därifrån till nu föreliggande förslag med bibehållande av de befintliga organisationerna, sam-

manhållna av lokala samorganisationer gjorts i avsikt att tillmötesgå opinionen inom rikssjukkassorna. Utskottet erkänner villigt det betydande arbete rikssjukkassorna utfört för den sociala sjukförsäkringen. Men detta arbete kan dock ej motivera, att dessa kassor skola få hindra de reformer inom rörelsen, som eljest kunna anses påkallade. Detta så mycket mindre som rikssjukkassornas farhågor för sin existens synas vara betydligt överdrivna. Det är väl antagligt, att inom sjukkasseområden, där de lokala kassorna redan nu dominera och särskilt därest dessa fullständigt uppginge i vederbörande distriktssjukkassa, rikssjukkassornas medlemsrekrytering komme att avstanna. Men det kan på goda grunder betvivlas, att rikssjukkassorna även under nuvarande förhållanden äga större utvecklingsmöjligheter inom sådana områden. Åtminstone har socialstyrelsen såsom sin mening uttalat (andra särskilda utskottets vid 1926 års riksdag utlåtande nr 3 sid. 24) att vid konkurrens mellan rikssjukkassor och lokala kassor de förstnämnda i stort sett komme att visa sig underlägsna. För rikssjukkassorna återstår emellertid en stor del av landet. Av de i Bil. C till sakkunnigbetänkandet förslagsvis angivna sjukkasseområden, inom vilka sjukkasseverksamhet bedrivs, hava över hälften *uteslutande* rikssjukkassemedlemmar. Härtill kommer ett stort antal områden, där rikssjukkassemedlemmarna utgöra majoriteten. Att det här ej såsom från rikssjukkassehåll göres gällande är fråga endast om »ödemarksbygder» torde framgå därav, att i så relativt betydande städer som Skövde, Tidaholm, Östersund och Luleå finnas *uteslutande* rikssjukkassemedlemmar samt i exempelvis Kalmar, Västervik, Skara, Falun, Härnösand och Sundsvall rikssjukkassemedlemmarna hava en betydande majoritet. Att å sådana orter en distriktssjukkassa skall bildas synes ej behöva medföra att denna, vilken ju helt eller till större delen kommer att bestå av medlemmarna i en rikssjukkassa, skall ställa sig i något motsatsförhållande till den sistnämnda. Är sammanhålningen inom rikssjukkassorna så stark som det göres gällande, synes det tvärtom naturligast att jämväl distriktssjukkassans ledning känner denna samhörighet och hos rikssjukkassan söker stöd och råd. Det förefaller rent av sannolikt, att rikssjukkassorna skulle äga möjlighet att genom samarbetet inom distriktssjukkassorna kunna uppsuga svagare lokala kassor. I realiteten synes förhållandet mellan rikssjukkassorna och distriktssjukkassorna å nu ifrågavarande platser komma att gestalta sig som om rikssjukkassans lokalavdelning för vissa sina uppgifter skulle äga en mera självständig och oberoende ställning. Men skulle rikssjukkassorna med sin nuvarande organisation övertaga dessa uppgifter, exempelvis sjukvårdande verksamhet eller samarbete med annan socialförsäkring, torde det även bli nödvändigt för dem att åt lokalavdelningarna medgiva ett visst mått av självständighet. Skulle oaktat de sålunda angivna förutsättningarna rikssjukkassornas verksamhet ej heller å sådana orter kunna uppehållas, får detta väl snarast anses innebära, att man överskattat betydelsen av denna organisationsform. Så mycket mindre skäl synes då föreligga att låta densamma stå hindrande i vägen för utvecklingen på området.

Det har vidare gjorts gällande, att den föreslagna organisationen förr eller senare måste leda till en *obligatorisk* försäkring och att man genom dess an-

tagande sålunda komme att binda sig för en sådan. Naturligtvis bör även vid en reform av den frivilliga försäkringen hänsyn tagas till den eventualiteten, att det framdeles kan finnas lämpligt att övergå till tvångsförsäkring. Det är nämligen en bland sakkunniga på området — jämför riks-försäkringsanstaltens och socialstyrelsens utlåtanden över besparingskommitténs förslag — gängse åsikt, att en fullt tillfredsställande lösning av frågan kan nås allenast på försäkringspliktens väg. Vid genomförandet av en obligatorisk sjukförsäkring skulle det uppenbarligen vara en stor fördel att äga en sjukkasseorganisation, som kunde bli bärande av försäkringen. Lika tydligt är, att den svenska sjukkasserörelsen i sitt nu befintliga skick ej skulle kunna fylla en sådan uppgift. I det år 1919 framlagda förslaget till obligatorisk sjukförsäkring hade man också ansett sig nödsakad att tillskapa en helt ny organisation. I 1926 års regeringsförslag uttalades sympatier för en obligatorisk försäkring och såsom en fördel med den där föreslagna organisationen angavs, att den skulle kunna bli användbar såsom bärande av en sådan försäkring. I riksdagsdirektiven yttrades, att denna fördel lika väl borde kunna vinnas med de däri skisserade distriktssjuk-kassorna. Denna synpunkt kan även anses fasthållen; de föreslagna distriktssjuk-kassorna torde, om också med en del jämkningar, kunna bli bärande av en obligatorisk försäkring, därest det i framtiden skulle finnas lämpligt övergå till en sådan.

Men härav följer ingalunda, att man genom införandet av denna organisation eller genom de i övrigt föreslagna strängare bestämmelserna om sjukkassorna skulle hava bundit sig för den obligatoriska försäkringen. Såsom exempel på att man på frivillighetens väg kan erhålla en något så när tillfredsställande social sjukförsäkring, åberopas ofta Danmark. Men den danska sjukkasserörelsen är med undantag för en del äldre kassor organiserad efter ett enhetskassessystem och sjukkassornas medlemsrekrytering och prestationer äro i lagen minst lika strängt normerade som enligt nu föreliggande förslag. Det har ändock ej försports, att Danmark avser att övergå till en obligatorisk försäkring. Någon anledning att antaga att förhållandena skulle ställa sig väsentligt annorlunda i Sverige synes knappast föreligga.

Däremot torde det kunna påstås, att den nuvarande splittrade sjukkasserörelsen, även om den kunde i erforderlig grad utbyggas och stärkas, kan bli ett hinder för ett framtida införande av den obligatoriska försäkringen. Från en sådan sjukkasserörelse kan nämligen alltid befaras motstånd mot en dylik övergång. Och ju starkare rörelsen vuxit sig, desto större bli givetvis betänkligheterna mot att genom en sådan reform sönderbryta densamma.

Beträffande frågans sammanhang med en väntad reform av den allmänna pensionsförsäkringen vill utskottet anföra följande. Behovet av en dylik reform har från flera håll framhållits. Och i sitt förutnämnda betänkande framlade även besparingskommittén ett förslag i sådant hänseende. I Kungl. Maj:ts proposition nr 110 vid denna riksdag har emellertid chefen för socialdepartementet uttalat, att en sådan reform borde anstå, till dess sjukförsäkringsfrågan vunnit sin lösning. Det är uppenbart, att sjuk- och pensionsförsäkringen stå i ett intimt samband med varandra. I ett välordnat socialförsäkringssystem

bör förhållandet emellan dem vara ordnat så, att då sjukdom övergår till invaliditet, vederbörande överföres från sjukförsäkringen till pensionsförsäkringen, utan att någon lucka i understödstiden förekommer men också utan att någon dubbelersättning utgår. Även i övrigt bör ett samarbete kunna vara till gagn; särskilt torde väl organiserade sjukkassor vara lämpliga lokala organ för pensionsförsäkringen. För närvarande utövas den ofta grannliga och besvärliga prövningen, huruvida invaliditet och följaktligen rätt till pension föreligger, i första hand av särskilda organ, pensionsnämnderna, vilka väl i allmänhet endast kunna äga en begränsad kännedom om den sökande. Betydligt större säkerhet vid bedömandet kan uppenbarligen ernås, därest man till stöd därför har erfarenheten hos en sjukkassestyrelse, vilken under en längre tid haft att utöva kontroll över honom. Särskilt blir detta fallet, om sjukkassorna såsom nu föreslagits skola meddela läkarvårdsförsäkring, då läkares yttrande över sjukdomens hela förlopp kan erhållas. Besparingskommittén har ock uttalat, att en förlängning av sjukkassornas understödstitid komme att verka som ett slags filter mot obehöriga anspråk på pension.

Pensionsstyrelsen bedriver även sjukvårdande verksamhet för förebyggande, hävande eller mildrande av invaliditet. Vid den tidpunkt, då pensionsstyrelsen ex officio kommer i förbindelse med den sjuke, torde det väl oftast vara för sent att på denna väg nå några avsevärda resultat. Och dessförinnan blir som regel ingripandet beroende på initiativ från den sjuke själv, vadan urvalet av patienter måste bliva något godtyckligt. Men för en framgångsrik verksamhet av detta slag är det riktiga urvalet av patienter av största betydelse. En reform av sjukförsäkringen efter nu ifrågasatta riktlinjer skulle medföra den fördelen, att pensionsstyrelsen från sjukkassorna och deras läkare kunde erhålla erforderliga anvisningar.

Förutsättningen för samarbete av nu antydd art är emellertid, att sjukkasseverksamheten är lämpligt organiserad. Beträffande det föreliggande förslaget har pensionsstyrelsen yttrat, att dess genomförande skulle medföra avsevärda fördelar för pensionsförsäkringen samt framhållit, att därest en så beskaffad sjukförsäkring förefunnits vid den allmänna pensionsförsäkringens genomförande, avsevärda besparingar ifråga om såväl administrations- som pensionskostnader sannolikt kunnat göras. En omorganisation av sjukförsäkringen kan emellertid, åtminstone såvitt den fortfarande skall bygga på frivillighetens grund, ej ske utan en viss övergångstid. Ur denna synpunkt synes det lämpligast, att sjukförsäkringsfrågan löses först. Det är visserligen möjligt, att det vid en reform av pensionsförsäkringen kan finnas önskvärt, att gränsförhållandet mellan densamma och sjukförsäkringen regleras något annorlunda än i nu föreliggande förslag. Utskottet kan dock ej tro, att en sådan omreglering behöver bliva vidlyftigare än att densamma utan svårighet kan genomföras. Huvudsaken är emellertid, att sjukförsäkringens *organisation* då är klar. Hänsynen till en blivande reform av pensionsförsäkringen synes alltså närmast tala för att sjukförsäkringsfrågan omedelbart löses.

Vad slutligen beträffar kostnaden för förslagens genomförande, behjartar utskottet väl det i motionen II: 443 framförda kravet på sparsamhet. Men å

andra sidan synes det utskottet uppenbart, att den beräknade utgiftsökningen i stor utsträckning är mera skenbar än verklig. Såsom i propositionen nr 113 framhålles torde en ej ringa del av utgifterna komma att *direkt* kompenseras genom besparingar för pensionstillägg och understöd från den allmänna pensionsförsäkringen samt för den allmänna fattig- och hälsovården. Och härtill kommer *indirekt* den fördel för folkhälsan, som man kan hava anledning att hoppas av den föreslagna sjukvårdsförsäkringen.

Utskottet kan sålunda ej finna de mot regeringsförslaget framförda betänkligheterna vara av avgörande betydelse. Vad det i motionen II: 445 framburna organisationsförslaget beträffar, anser utskottet såsom redan nämnts det samma icke innebära tillräckliga garantier för att en erforderlig koncentration inom sjukkasserörelsen kommer till stånd. Även om så skulle bliva fallet synes emellertid organisationen, om ock enklare och billigare än regeringsförslagets, ur andra synpunkter vara denna underlägsen. Den skulle nämligen medföra, att det inom stora delar av landet ej skulle finnas några självständiga lokala sjukkasseorganisationer utan endast lokalavdelningar av rikssjukkassor med mycket begränsad handlingsfrihet. Utskottet har emellertid såsom redan framhållits den uppfattningen, att en verklig lösning av den sociala sjukförsäkringsfrågan ej kan vinnas, utan att sjukvårdsförsäkringen göres obligatorisk. Men att tillfredsställande ordna denna försäkring möter stora svårigheter för rikssjukkassorna. Den bestämda oppositionen mot införandet av denna understödsform, som framkommit från rikssjukkassornas sida, torde också bottna i att densamma ej lämpar sig för deras organisation. Motionären har även föreslagit, att sjukvårdsförsäkringen ej skulle bliva obligatorisk. Han uttalar visserligen, att därest statsbidrag till sjukvårdsförsäkringen i enlighet med regeringsförslaget beviljas, även rikssjukkassorna i stor utsträckning skulle införa denna understödsform. Med hänsyn till vad rikssjukkassornas centralorganisation anført i frågan förefaller emellertid detta högst tvivelaktigt. Även för samarbetet med annan social verksamhet torde frånvaron av självständiga lokala organ inverka menligt.

Då Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig till de av utskottet här ovan angivna riktlinjerna för en reform av den sociala sjukförsäkringen kan utskottet i hudsak förorda detsamma. Här nedan vill utskottet i detalj behandla de punkter i förslaget, där jämkningar synas lämpliga och där i motionerna framställda yrkanden eljest föranledda därtill.

Specialmotivering.

A. Förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar.

Enligt regeringsförslaget skulle nu gällande lag om sjukkassor — den 4 juli 1910 (nr 77) — upphävas och dess föreningsrättsliga bestämmelser ersättas med lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar. Föreningar för beredande av sjukhjälp skulle alltså registreras enligt sistnämnda lag. Bland sålunda registrerade föreningar skulle enligt ett koncessionssystem uttagas så-

dana, som vore lämpliga att fungera som sociala sjukförsäkringsorgan — erkända sjukkassor. Denna anordning skulle påkalla ändring av 1 § i lagen om understödsföreningar, enligt vilken paragraf i dess nuvarande lydelse sjukhjälpföreningar äro uteslutna från lagens tillämplighetsområde. Vidare hava ändringar föreslagits i 3, 9, 44, 45 och 89 §§ av samma lag varjämte i övergångsbestämmelser upphävande av sjukkasselagen föreslagits.

I motion II: 446 har föreslagits viss ändring i 40 § av understödslagen, varjämte i motion I: 289 föreslagits annan lydelse av 44 § samma lag än i propositionen.

Beträffande den närmare innebörden i förslagen samt motiveringen hänvisas till propositionen nr 113 samt motionerna. Den föreslagna legislativa anordningen synes utskottet ändamålsenlig. I fråga om detaljerna hava de väckta förslagen givit utskottet anledning till följande erinringar.

9 §.

Enligt 9 § understödsföreningslagen skall understödsförening i sin firma Propositionen. hava ordet »understödsförening». Enligt propositionen skulle de erkända sjukkassorna — men endast dessa — äga rätt att i sin firma i stället hava ordet »sjukkassa».

Vid sidan av de sjukkassor, som nu åtnjuta statsunderstöd, finnas även andra Utskottet. föreningar för inbördes bistånd vid sjukdom. Några sådana äro registrerade enligt 1910 års sjukkasselag men därutöver torde det finnas ett stort antal oregistrerade. Dessa föreningar benämnas vanligen sjukkassor. Därest understödsföreningslagen göres tillämplig å alla sjukhjälpföreningar, komma alla sådana med minst 50 medlemmar att vara underkastade registreringstvång. De skulle då ej få behålla sin gamla benämning »sjukkassa» utan måste utbyta den mot en annan, »understödsförening för sjukhjälp» eller dylikt. Detta synes utskottet innebära en onödig stränghet. Väl lär det vara riktigt, att en del hittills oregistrerade sjukkassor drivas efter otillfredsställande principer. Som regel torde det dock få sägas, att de, om ock i ringare utsträckning än de statsunderstödda kassorna, utgöra ett stöd och en hjälp för sina medlemmar.

Utskottet vill sålunda förorda den ändring i propositionen, att alla huvudsakligen på sjukförsäkring inriktade understödsföreningar erhålla rätt att i firman hava ordet »sjukkassa». De koncessionerade sociala sjukförsäkringsorganen torde bliva tillräckligt särskilda från andra sjukkassor, om de erhålla ensamrätt att i firman därjämte hava ordet »erkänd».

40 §.

Nämnda paragraf, som reglerar det fall att föreningssammanträdes befogenhet utövas av därtill utsedda personer, stadgar bl. a., att sådan person ej må överlåta sin rösträtt å annan.

I ett den 28 augusti 1926 avgivet utlåtande angående ändringar i gällande sjukkasselagstiftning har socialstyrelsen uppgivit, att denna bestämmelse medfört praktiska olägenheter. Inom rikssjukkassorna, där systemet med representantförsamling i stället för föreningssammanträde måste tillämpas, hade man

nämigen av kostnadsskäl önskat ordna dessa så, att denna representantförsamling allenast i vissa fall med längre mellantider bestode av direkt av lokalavdelningarna valda ombud. Under mellantiden skulle föreningssammanträdes befogenhet utövas av personer, valda av förutnämnda representantförsamling. Det hade emellertid ansetts ovisst, huruvida ovannämnda stadgande medgäve en sådan anordning.

Med stöd av detta uttalande yrkas i motion II: 446 av herr *Andersson* i Igelboda, att stadgandet i fråga måtte upphävas.

Utskottet.

I anledning av socialstyrelsens ovannämnda uttalande hava 1926 års sjuk-kassesakkunniga uttalat, att stadgandet ej kunde anses utgöra något hinder för att de personer, som skulle utöva föreningssammanträdes befogenhet, valdes indirekt, allenast reglerna därför upptoges i stadgarna. Ej heller utskottet kan finna stadgandet utgöra hinder för en stadgebestämmelse, av innehåll exempelvis att föreningssammanträdes befogenhet utövas vart tredje år av inom lokalavdelningarna direkt valda personer, vilka tillika utgöra elektorsförsamling för val av visst antal representanter, som däremellan utöva föreningssammanträdes befogenhet. Då stadgandet därjämte synes stå i överensstämmelse med god ordning beträffande föreningars organisation, anser sig utskottet böra avstyrka motionen.

44 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser om villkoren för ändring av understödsförenings stadgar. Huvudregeln är, att beslut om stadgeändring skall hava biträts av samtliga röstberättigade eller hava fattats å två på varandra följande sammanträden, därav minst ett ordinarie, och å det sista biträts av minst två tredjedelar av de röstande. För att de erkända sjukkassorna snabbara skola kunna anpassa sig efter de ändrade krav, som kunna ställas på en tillfredsställande social sjukförsäkring, har i propositionen för dem föreslagits den undantagsbestämmelsen att, därest ändringar erfordras för erkännandets bibehållande, beslut därom skall vara giltigt, om det å sammanträde biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande.

I de sakkunnigas förslag hade undantagsbestämmelsen en vidsträcktare omfattning. Den avsåg även annan ändring av stadgarna »i ämne, därom allenast på grund av de för erkännandet gällande villkor bestämmelse skall finnas intagen i stadgarna». Den huvudsakliga anledningen till sistnämnda bestämmelse torde hava varit, att enligt förslaget erkända rikssjukkassor skulle i sina stadgar angiva sina lokalavdelningar. Den avsåg sålunda att för dessa kassor möjliggöra att utan allt för stor tidsutdräkt nybilda lokalavdelningar. I regeringsförslaget har emellertid denna skyldighet för rikssjukkassorna borttagits. På grund härav och då det ansetts önskvärt, att undantagsbestämmelserna för de erkända sjukkassorna i understödsföreningslagen ej gjordes vidlyftigare än nödigt, har även sistberörda undantagsbestämmelse borttagits i propositionen.

Motion I: 289.

I motionen I: 289 av herr *von Sydow* föreslås bl. a., att rikssjukkassorna skulle vara skyldiga att i stadgarna angiva sina lokalavdelningar. I anslutning härtill föreslås jämväl beträffande nu förevarande paragraf en återgång till de sakkunnigas förslag.

På skäl, som nedan skola anföras, har utskottet ej ansett sig böra förorda, att rikssjukkassa skall vara skyldig att i stadgarna angiva sina lokalavdelningar. Utskottet vill i konsekvens härmed beträffande denna paragraf tillstyrka propositionen samt avstyrka motionen.

Utskottet.

Övergångsbestämmelserna.

För genomförande av omorganisationen kräves tydligen en viss övergångstid. De sakkunniga hade föreslagit denna till två år eller sålunda, då de nya bestämmelserna avsetts skola träda i kraft den 1 januari 1928, till den 1 januari 1930. På hemställan av socialstyrelsen, vilken ansett den sålunda föreslagna övergångstiden allt för knappt tillmätt, har densamma i regeringsförslaget utökats med två år, eller sålunda till den 1 januari 1932.

I motion II: 442 hava herr *Eriksson* i Grängesberg och fru *Östlund* bl. a. föreslagit, att övergångstiden begränsas i enlighet med de sakkunnigas förslag. Motionen omnämner visserligen endast motsvarande bestämmelse i förslaget till »Förordning om erkända sjukkassor». Ett bifall till densamma torde emellertid böra medföra, att jämväl nu ifrågavarande övergångsbestämmelser ändras i överensstämmelse därmed.

Motion
II: 442.

Utskottet behjärtar väl önskemålet, att reformen genomföres utan onödig tidsutdräkt. Då emellertid de av socialstyrelsen för en utsträckning av övergångstiden anförda skälen synas utskottet övertygande, får utskottet på denna punkt tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

B. Förslaget till förordning om erkända sjukkassor.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle koncessionen — »erkännandet» — för de statsunderstödda sjukförsäkringsföreningarna medföra ensamrätt att i firman använda ordet »sjukkassa». Några andra sjukkassor skulle sålunda ej finnas. Såsom ovan anförts har utskottet emellertid ansett sig böra föreslå, att benämningen »sjukkassa» skulle tillkomma jämväl andra sjukhjälpföreningar. De statsunderstödda kassorna skulle skiljas från de övriga genom tillägg av ordet »erkänd». I konsekvens härmed synes i förordningsförslaget ordet »sjukkassa», vilket ju allestädes åsyftar allenast en statsunderstödd sådan, böra utbytas mot orden »erkänd sjukkassa». Likaså torde uttrycket »erkännas som sjukkassa» böra utbytas mot »antagas till erkänd sjukkassa».

I övrigt föranleder förslaget till förordning och de detsamma berörande motionerna följande erinringar från utskottets sida.

7 §.

Den enligt proposition nr 113 erkänd sjukkassa medgivna rätten att i firman hava ordet »sjukkassa» kompletteras i denna paragraf med en skyldighet i sådant hänseende. I anslutning till vad utskottet här ovan anført tillstyrker utskottet, att erkänd sjukkassa i firman skall hava jämväl ordet »erkänd».

Utskottet.

8 §.

Motion I: 294. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle de erkända sjukförsäkrarna äga rätt *men ej skyldighet* att inom sitt verksamhetsområde mot skäligt vederlag biträda annan inrättning för social verksamhet.

I motionen I: 294 av fröken *Hesselgren* föreslås ändring härutinnan. Motionären erinrar om en pågående utredning rörande statsunderstöd åt barnaföderskor. Såsom organ för en sådan understödsverksamhet syntes sjukförsäkrarna, vilka själva skulle utöva moderskapsförsäkring, lämpliga. Emellertid vore det för verksamhetens organisation av betydelse, att sjukförsäkrarnas medverkan överallt kunde erhållas, något som ej vore säkert, därest de ej vore skyldiga åtaga sig densamma.

Motionären föreslog fördenskull följande lydelse av 8 § första stycket i förslaget till förordning:

Konungen må, där så finnes påkallat, förordna, att sjukförsäkrarna skall inom sitt verksamhetsområde mot skäligt vederlag lämna medverkan vid utövande av viss social försäkrings-, understöds- eller vårdverksamhet. Sådan medverkan må jämväl efter överenskommelse övertagas av sjukförsäkrarna, som likväl, om åtagandet medför ekonomiska förpliktelser för kassan, därtill skall inhämta tillsynsmyndighetens samtycke. Verksamhet, varom här är sagt, må avse även andra än kassans medlemmar.

Utskottet.

Ur principiell synpunkt måste det anses mindre tilltalande att ålägga en frivillig rörelse skyldighet att utöva verksamhet utanför dess egentliga uppgift. I varje fall synes det ej tillräckligt att giva en dylik skyldighet en så generell omfattning, som här föreslagits, utan att behovet därav starkare dokumenterats. Endast därest det skulle visa sig, att sjukförsäkrarna ställa sig avvisande mot uppgifter, som det allmänna skulle vilja anförtro dem, synas tvångsföreskrifter böra tagas under övervägande. Utskottet finner det lämpligt och önskvärt, att sjukförsäkrarna med därför tillräcklig soliditet och lämplig organisation åtaga sig uppgifter av nu angivet slag, och håller även för troligt, att kassorna komma att visa sig villiga därtill. Utskottet finner sålunda motionen ej böra föranleda ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

Motion I: 289. Enligt *de sakkunnigas* förslag skulle den *begravningshjälpsförsäkring*, som hittills allmänt bedrivits av de svenska sjukförsäkrarna, successivt avvecklas för de erkända sjukförsäkrarnas del. Såsom skäl härför anfördes, att denna verksamhet ej hade något organiskt sammanhang med den sociala sjukförsäkringen, och att den befintliga sammankopplingen kunde inverka menligt på sjukförsäkringens ekonomi. Medlemmarnas behov av begravningshjälp kunde lika väl tillgodoses av med sjukförsäkrarna sidoordnade understödsföreningar.

På grund av från olika håll framställda erinringar intog emellertid *Kungl. Maj:t* en annan ståndpunkt. I andra stycket av nu förevarande paragraf stadgas sålunda, att de erkända sjukförsäkrarna få meddela begravningshjälp till belopp av högst 500 kronor. Vidare givas i 29, 31 och 35 §§ bestämmelser, åsyftande att skapa en garanti för att begravningshjälpsverksamheten ej skall kunna verka rubbade på sjukförsäkrarnas verksamhet.

I motion I: 289 föreslår herr *von Sydow* en återgång till de sakkunnigas förslag på denna punkt. Utom i 8 § skulle en sådan återgång föranleda ändring i 7, 18, 19, 29, 31, 34, 35 och 42 §§ av förslaget.

Utskottet kan väl dela de sakkunnigas uppfattning, att begravningshjälpverksamheten ej hör till en sjukkassas egentliga uppgifter. Det kan ej heller antagas, att dess frånskiljande skulle medföra några väsentliga olägenheter. Emellertid synes en ganska stark opinion inom sjukkasserörelsen kräva verksamhetens bibehållande hos kassorna. Då de föreslagna garantibestämmelserna torde få betraktas som tillfredsställande, har utskottet ej velat ställa sig avvisande gentemot denna opinion. Utskottet får sålunda på denna punkt tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och avstyrka de i motionen föreslagna ändringarna i ovan uppräknade paragrafer.

Utskottet.

10 §.

I 10 § stadgas förbud för sjukkassorna att som medlemmar intaga vissa kategorier personer, vilka av olika skäl ej anses böra bliva delaktiga i den statsunderstödda sjukförsäkringen. Hit hör bland andra »den, vilken lider av sjukdom eller är behäftad med lyte, som medför eller kan förväntas medföra väsentlig nedsättning av arbetsförmågan eller påkalla läkarvård i större utsträckning». En sådan person anses nämligen utgöra en allt för betungande risk för rörelsen.

Motion I: 293.

Under hänvisning till ett av Centralstyrelsen för Sveriges läkareförbund avgivet yttrande — i nu ifrågavarande hänseende återgivet i propositionen nr 114 sid. 43—44 — har herr *Holmgren* i motion I: 293 föreslagit en sådan ändring i nyss citerade stadgande, att därav framginge, att sjukkassa visserligen icke vore skyldig bevilja inträde åt sådan person men dock ägde rätt därtill.

Utskottet vill häremot hänvisa till vad föredragande departementschefen anfört gentemot centralstyrelsens anmärkta yttrande — propositionen sid. 44—45. Dessutom må påpekas svårigheten att, därest sjukkassorna finge mottaga sådana abnorma risker, bestämma avgifterna så att de bleve på en gång fullt betryggande och ej allt för betungande. Utskottet får sålunda avstyrka motionärens förslag.

Utskottet.

11 §.

Ett spørsmål, som under förarbetena till förslaget åstadkommit betydande meningsskiljaktigheter, är frågan om möjligheten till individuell anslutning till distriktssjukhus, d. v. s. hela försäkringens förläggning till sådan kassa.

I *riksdagsdirektiven* voro distriktssjukhusen i första hand skisserade som en samorganisation av de inom deras verksamhetsområde befintliga *sjukhusorganisationerna*. Emellertid antyddes möjligheten av, att de skulle kunna få en blandad karaktär på så sätt, att även de finge mottaga *direkt anslutna medlemmar* och åt dessa meddela understöd ej blott under den senare, längre delen av sjukdomstiden utan alltifrån början av denna. Härigenom skulle bl. a. möjliggöras, att kassor, som redan infört tillräckligt lång sjukhjälpstid, skulle kunna med bibehållande av denna fungera som distriktssjukhus för övriga sjukhus inom deras verksamhetsområden.

Vid behandlingen av denna fråga hava *de sakkunniga* först konstaterat, att distriktssjukkassorna i viss mån *måste* vara öppna för direkt eller s. k. individuell anslutning. Endast för distriktssjukkassorna kunde beredandet av sjukvårdsförsäkring göras till en obligatorisk förpliktelse. Och personer, som allenast önskade sjukvårds- men ej sjukpenningförsäkring, hade tydligen ingen anledning att ingå i en primärkassa, där endast sistnämnda försäkring meddelades. De borde därför äga rätt att, utan att vara medlemmar i någon primär-sjukkassa, komma in direkt i distriktssjukkassan för erhållande av sjukvårdsförsäringen. Under dessa omständigheter syntes det de sakkunniga befogat att taga steget fullt ut och göra distriktssjukkassorna fullständigt öppna för individuell anslutning, d. v. s. stadga *skyldighet* för dem att bevilja jämväl sjukpenningförsäkring även för den första sjukhjälpstiden.

En diametralt motsatt ståndpunkt intogs från rikssjukkassehåll, där man yrkade, att distriktssjukkassorna skulle vara *förbjudna* att utgiva sjukpenning för de första 100 dagarna av varje sjukdomsfall, d. v. s. individuell anslutning skulle kunna vinnas allenast av den, som endast önskade sjukvårdsförsäkring.

I *regeringsförslaget* uttalas först, att ett bifall till rikssjukkassornas yrkande skulle stänga utvecklingen till vidare koncentration och därmed göra reformen i hög grad illusorisk. Gent emot de sakkunnigas förslag gjordes gällande, att betydelsen av distriktssjukkassornas obligatoriska öppenhet för individuell anslutning syntes i någon mån överskattad. Önskade ej en distriktssjukkassa mottaga individuellt anslutna medlemmar, torde den nog kunna hindra en mera betydande tillströmning därav. Därjämte kunde tvånget föranleda slitningar inom kassorna mellan de olika medlemskategorierna. På de sålunda anförda skälen intog Kungl. Maj:t en mellanställning; det skulle bero på distriktssjukkassans eget avgörande, huruvida den mottog individuellt anslutna medlemmar för sjukpenningförsäkring. Sedan sålunda i 11 § första stycket — i likhet med de sakkunnigas förslag — fastslagits, att distriktssjukkassa skall vara öppen jämväl för individuell anslutning, modifieras denna regel genom ett tillfogat andra stycke, däri kassa medges rätt att i stadgarna begränsa den individuella anslutningen till beredandet av annat understöd än sjukpenning, d. v. s. sjukvård och moderskapshjälp.

Motioner
I: 289 och
II: 442.

I motionerna I: 289 av herr *von Sydow* och II: 442 av herr *Eriksson* i Gränsgesberg och fru *Östlund* föreslås borttagande av sistnämnda stycke ur paragrafen, d. v. s. en återgång på denna punkt till de sakkunnigas förslag. I den förra motionen anføres såsom skäl för den föreslagna ändringen huvudsakligen önskvärdheten av att *öppna* sjukkassor överallt komme till stånd, vilket vore av betydelse ej minst för genomförande av ett rationellt överflyttningssystem. I den senare motionen framhålles särskilt, att densamma skulle underlätta koncentrationen till verkliga enhetsskassor.

Utskottet.

Utskottet har redan såsom sin uppfattning uttalat, att distriktssjukkassornas öppenhet för fullständig individuell anslutning ej kan anses innebära något hot mot de primärkassor, vilka hava en verklig uppgift att fylla inom den sociala sjukförsäkringen. Av vad utskottet därvid anført framgår ock, att utskottet ingalunda överskattar betydelsen för en koncentration till verkliga en-

hetskassor av att denna öppenhet göres till obligatorisk. En sådan koncentration blir alltid i sista hand beroende av att majoriteten av medlemmarna finner den förenlig med sina intressen. En viss psykologisk effekt kan dock en bestämmelse därom hava. Den innebär så att säga ett officiellt erkännande av att det lokala enhetskasssystemet är den för sjukkasserörelsen önskvärda organisationsformen. Därjämte är det uppenbart, att ett bifall till motionerna skulle befrämja sjukkasserörelsens utveckling till större öppenhet. Det får nämligen antagas, att alla primärkassor, som anse sig behöva frukta konkurrens från distriktssjukkassornas sida, själva i så fall komma att göra sig öppna. Några allvarligare olägenheter av anordningen synes man knappast hava att frukta. Utskottet får sålunda på denna punkt förorda bifall till motionerna.

21 §.

21 § innehåller förslagens huvudbestämmelser rörande sjukkassornas prestationer. I anslutning till riksdagsdirektiven och till de sakkunnigas betänkande föreslås därvid, bland annat, att sjukvårdande verksamhet i viss begränsad omfattning i princip skall vara en obligatorisk prestation för distriktssjukkasorna. Möjlighet till dispens därifrån medges dock. Såsom redan nämnts föreslås i motion II:445 av herr *Andersson* i Igelboda, att sådan verksamhet skall vara frivillig. Motionären anser, att införande av statsbidrag till verksamheten i den omfattning, som föreslås i regeringsförslaget, skall vara tillräckligt för att framkalla sådan verksamhet å de orter, där så lämpligen kan ske.

Motion
II: 445.

Utskottet har redan som sin mening uttalat, att en verklig lösning av den sociala sjukförsäkringsfrågan ej kan vinnas, utan att sjukvårdsförsäkringen göres obligatorisk, och får sålunda tillstyrka bifall till regeringsförslaget på denna punkt.

Utskottet.

Såsom vid 11 § anförts har i *regeringsförslaget* vidtagits den ändring i *de sakkunnigas* förslag, att den individuella anslutningen till distriktssjukkas för beredande av sjukpenning skulle vara fakultativ. I anslutning härtill har det i förevarande paragraf i *de sakkunnigas* förslag upptagna stadgandet, att »distriktssjukkas *skulle* åt individuellt ansluten medlem, som önskade tillförsäkra sig sådant understöd, bereda sjukpenning» mot att kassan *ägde* bereda sådant understöd. I de vid 11 § omnämnda *motionerna I: 289 och II: 442* föreslås på där anförda skäl en återgång till *de sakkunnigas* ståndpunkt.

Motioner
I: 289 och
II: 442.

Såsom utskottet vid 11 § anfört delar utskottet motionärernas åsikt i denna fråga och får sålunda jämväl i fråga om 21 § tillstyrka bifall till deras ändringsförslag.

Utskottet.

Beträffande bestämmelserna i 21 § i övrigt anföres i motion I: 293 av herr *Holmgren* följande: Motion I: 293.

I § 21 står i sista stycket följande bestämmelse: »I sjukkassas stadgar må som villkor för sjukpennings utbetalande föreskrivas, att om det enligt läkares intyg för sjukdoms lyckliga utgång eller för sjukdomstids förkortande är av betydelse, att den sjuke vårdas å sjukvårdsanstalt, den sjuke skall underkasta

sig sådan vård, i den mån den av kassan beredes, så ock att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare.» Uttrycket »i den mån den av kassan beredes» förefaller mig ge rum för tydningen att den sjuke skulle vara skyldig att låta vårda sig vid sjukvårdsanstalt endast där sjukkassan driver en sådan. Det vore mycket olyckligt om bestämmelsen tolkades så, dels därför att därigenom åtminstone tills vidare bestämmelsen om sjukhusvården bleve fullkomligt illusorisk, emedan av kassorna drivna sjukvårdsanstalter ej finnas, dels också därför att av kassorna drivna sjukvårdsanstalter alldeles icke äro önskvärda av skäl, som det bleve för vidlyftigt att här ingå på. Det bör uttryckligen sägas ifrån, att med stadgandet måste menas, att kassan bereder plats på allmän sjukvårdsanstalt. Det förefaller mig därför som om det vore bättre att i stället för »i den mån den av kassan beredes» säga »i den mån lämplig dylik kan beredas».

Vad beträffar slutet av det nyss citerade stycket, nämligen »att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare», så bör det kompletteras med »om kassan så påfordrar». Det kan nämligen icke vara någon mening i att i sjukkassans stadgar skulle som villkor för sjukpennings utbetalande föreskrivas, att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare. Sjuk-kassorna komma säkert icke att begagna rätten att införa en sådan bestämmelse i sina stadgar, emedan det icke är fördelaktigt för dem. Sjukdomsfall kunna nämligen finnas, där det icke för kassan är önskvärt, kanske ej ens möjligt att fordra läkarevård för den sjuke. Däremot kan det vara fördelaktigt, om kassan har rätt att i sina stadgar föreskriva »att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare, *om kassan så påfordrar*».

Utskottet.

Motionärens uttalanden synas bero på ett missförstånd av bestämmelsernas innebörd. Att sjukkassan »bereder» anstaltsvård torde ej kunna tolkas så, att vården skall äga rum å av kassan driven anstalt, utan allenast innebära, att kassan skall ombesörja, att den sjuke erhåller plats å anstalt, och bestrida kostnaderna för vården. Att det allenast kan bliva fråga om en för ändamålet lämplig anstalt läser framgå av att den sjukes skyldighet att låta sig intagas å anstalten är beroende av läkares intyg om åtgärdens behövlighet. Anstalten måste vara så beskaffad, att den enligt läkares uppfattning kan tjäna det åsyftade målet, »sjukdomens lyckliga utgång eller sjukdomstidens förkortande».

Att sjukkassa i sina stadgar uppställt visst villkor för sjukpennings utbetalande innebär naturligtvis intet hinder för kassan att i visst fall eftergiva villkorets tillämpande. Då tillämpandet av villkoret kan medföra kostnader för kassan, torde även kassastyrelsen allenast i de fall, då någon förbättring av sjukdomen synes stå att vinna genom läkarebehandling, påfordra att sådan anlitas.

Utskottet finner alltså vad motionären vid denna paragraf anfört ej böra för-
anleda ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

23 §.

Utskottet.

I 23 § angivas villkoren för sjukhjälpens erhållande. Dessa äro olika för sjukvård och sjukpenning. Ersättning för sjukvård skall utgivas vid sjukdom, som

enligt läkares utsago kräver vården. Sjukpenning är kassa pliktig utgiva, då sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan eller då den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete. Läkares utsago blir alltså avgörande; även frågan huruvida, arbetsoförmåga föreligger, torde i händelse av tvist komma att avgöras enligt läkares utlåtande. Då förslaget utgår från att fritt läkarval skall tillkomma medlemmarna, blir det som regel den av den sjuke själv anlitade läkaren, som har avgörandet i sin hand.

Från olika håll hava anförts betänkligheter mot att på detta sätt göra kassornas betalningsskyldighet beroende av läkares större eller mindre välvilja vid bedömandet av den sjukas behov av vård eller vila. Men denna olägenhet måste alltid i någon mån medfölja systemet med fritt läkarval. Detta system medför emellertid i andra hänseenden betydande fördelar, och kravet därpå lär ej uppgivas vare sig av sjukkasemedlemmarna eller av läkarkåren. De huvudsakliga olägenheterna av systemet torde ock — såsom även framhållits i såväl sakkunnigbetänkandet som propositionen — vara undanröjda genom bestämmelsen att den sjuke själv skall betala den del av vårdkostnaden, som går utöver två tredjedelar av vad kostnaden enligt taxa bort uppgå till.

Utskottet anser sig sålunda ej böra föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt. Emellertid vill utskottet framhålla, att dessa bestämmelser ej böra tolkas så att den anlitade läkares utsago äger absolut vitsord. Utskottet finner det lämpligt, att de sjukkassor, som så kunna, genom s. k. förtroendeläkare granska inkomna läkarintyg och underkasta tveivelaktiga fall prövning. Genom samrådande mellan intygsgivaren och förtroendeläkaren kunna väl i allmänhet missförstånd och meningsskiljaktigheter undanröjas. Men drives någon gång saken till sin spets, d. v. s. till rättegång, äger kassan frihet att prestera bevisning om att det åberopade intyget är oriktigt.

I andra stycket av 23 § stadgas, att sjukpenning, där ej annorlunda stadgas, *skall* utgivas bland annat, då den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete. I sista stycket göres bland andra den inskränkningen i sjukkassas *rätt* att utgiva sjukpenning, att sådant understöd ej må utgå, då arbetsförmågan ej blivit nedsatt med minst en fjärdedel. I motionen I: 293 av herr *Holmgren* framhålles att sistnämnda bestämmelse gjorde värdet av den förstnämnda i stor utsträckning illusorisk. Det vore nämligen ej ovanligt, att behov av fullständig vila föreläge, oaktat arbetsförmågan ej alls vore nedsatt. Motionären föreslog följande ändrade lydelse, av ifrågavarande båda stycken:

Sjukpenning skall, där ej i denna förordning annorlunda stadgas, utgivas vid varje sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av densamma med minst en fjärdedel eller för vars botande den sjuke enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

Sjukpenning må ej utgivas för sjukdomsfall, som den sjuke avsiktligt eller vid förövande av handling, för vilken straff ådömts honom, ådragit sig, och ej heller i anledning av ålderdomssvaghet, som icke är förenad med egentlig sjukdom.

Utskottet. Utskottet finner vad motionären anført vara värt beaktande. Men den formulering han givit ifrågavarande stadgande går över vad motiveringen angiver och vad utskottet kan finna tillrådligt. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sjuk-kassa vara *pliktig* att utgiva understöd åt medlem, som av sitt hälsotillstånd är *helt* förhindrad att genom eget arbete bidra till sitt uppehälle. Vid allenast *nedsättning* av arbetsförmågan äger kassan rätt bereda understöd, därest nedsättningen uppgår — liksom enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete — till en fjärdedel, därvid understödet må graderas efter nedsättningen. Enligt motionärens formulering av stadgandet skulle kassan vara *pliktig* att utgiva ersättning även vid *nedsättning* av arbetsförmågan. För gradering av nedsättning i arbetsförmågan torde emellertid sjuk-kassorna vara i behov av tillgång till sakkunskap, som ej alltid kan erhållas. Det synes sålunda försiktigast att i detta hänseende stanna vid regeringsförslagets föreskrifter; de kassor, som anse sig kunna verkställa en sådan gradering, få meddela ett efter nedsättningen i arbetsförmågan avpassat understöd, under det att de övriga äga begränsa sin ersättningsskyldighet till fall, då den sjuke helt är förhindrad att utnyttja sin arbetsförmåga. Detta hindrar emellertid ej att den anmärkta bristfälligheten i Kungl. Maj:ts förslag avhjälpes. Utskottet får sålunda i anledning av motionen föreslå en sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att rätt till sjukpenning *skall* föreligga, då enligt läkares föreskrift behov av fullständig vila föreligger, även om arbetsförmågan ej blivit nedsatt med en fjärdedel.

24 §.

24 § i Kungl. Maj:ts förslag behandlar sjukhjälpstiden. Bestämmelserna härom avse *dels* sjukhjälpsträttens inträdande, *dels ock* dess upphörande.

*Karens-
tiden.*

I förstnämnda hänseende gives bestämmelsen att sjukpenning ej må utgivas för de tre första dagarna vid varje sjukdomsfall. Som skäl för denna bestämmelse har i huvudsak anförts den besparing, denna s. k. karenstid skulle medföra för såväl de försäkrade som för statsverket.

Motioner.

Ändring i Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt föreslås i motionerna II: 440, 441 och 445. I motionen II: 445 av herr *Andersson* i Igelboda föreslås, att kassorna skola äga frihet att utgiva sjukpenning antingen från sjukdomens början eller efter en karenstid av tre dagar. I de andra motionerna föreslås att sjuk-kassorna skola utgiva sjukpenning enligt motion II: 440 av fru *Nordgren* m. fl. från och med den dag anmälan om sjukdomsfallet gjorts hos kassan — alltså möjligen även för insjuknandedagen — samt enligt motion II: 441 av herr *Brännberg* m. fl., från och med dagen *efter* varje sjukdomsfall.

Såsom skäl för motionerna anföres, *att* inom de befolkningslager, för vilka den sociala sjukförsäkringen är avsedd, avsaknaden av understöd även för några få dagar blir ganska kännbar, *att* inom sjuk-kasserörelsen idén med en karenstid är föga populär, *samt att* bestämmelsen stode i strid med motsvarande regler för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen.

Enligt gällande lag må sjukpenning utgivas allenast om sjukdomen varit tre dagar. Ändring av denna bestämmelse torde ej kunna ifrågasättas, då handläggningen av och kontrollen över de allra kortaste sjukdomsfallen för sjukförsäkrade skulle medföra administrationskostnader, vilka ej stode i rimlig proportion till understödets betydelse för de sjuka. Men bibehålles denna bestämmelse, medför möjligheten att erhålla sjukpenning från sjukdomsfallets början en stark frestelse för den sjuke att, ehuru sjukdomen redan upphört, göra gällande att den varat in på den fjärde dagen. Denna frestelse skulle till stor del bortfalla, därest i så fall sjukpenning utginge allenast för en dag.

Utskottet.

Vidare anser sig utskottet böra taga hänsyn till de framförda kraven på sparsamhet. Det torde vara otvivelaktigt, att på ingen annan punkt så stora besparingar stå att vinna, utan att försäkringens effektivitet i högre grad rubbas.

Beträffande de i motionerna anförda skälen vill utskottet erinra, att frånvaron av sjukpenning under de första dagarna i avsevärd grad kompenseras därigenom att den sjuke erhåller ersättning för utgifter till läkarvård alltifrån sjukdomens början. Att en viss skiljaktighet mot olycksfallsförsäkringens kommer att bestå är visserligen riktigt, men sådana skiljaktigheter kunna aldrig helt undvikas, åtminstone så länge sjukförsäkringens är frivillig.

Utskottet anser sig sålunda på denna punkt böra förorda Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande sjukhjälpstidens upphörande innehåller Kungl. Maj:ts förslag, att rätten till sjukvårdande åtgärder ej må vara begränsad till tiden men att rätten till sjukpenning må begränsas till — sammanlagt från primär- och distriktssjukkassa — två år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd. Detta är sålunda en minimiprestation; sjukhjälpstiden i distriktssjukkassa får vara längre, t. o. m. obegränsad.

Sjukhjälpstidens längd.

I ovannämnda motioner II: 440 och 445 föreslås, att sjukpenning skall utgå under minst tre år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd.

Motioner.

I fjolårets regeringsförslag hade sjukhjälpstiden föreslagits till tre år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd. Nedsättningen till två år föreslogs av de sakkunniga, vilka som skäl därför anförde de av den längre sjukhjälpstiden föranledda ökade kostnaderna såväl för de försäkrade som för statsverket. Till denna ståndpunkt kan utskottet ansluta sig och finner sig alltså även på denna punkt böra förorda Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

25 §.

Enligt förslaget skall meddelandet av moderskapshjälp bliva en obligatorisk prestation för sjukförsäkrade. Bestämmelserna om detta understöd givas i 25 §. I fråga om dessa bestämmelser har meningsskiljaktighet yppat sig allenast rörande spörsmålet, huruvida verksamheten bör utövas av primär- eller distriktssjukkassorna.

De sakkunniga hava föreslagit, att meddelandet av sådant understöd skulle göras till en obligatorisk prestation för den statsunderstödda sjukförsäkrade. De medgiva, att med hänsyn till den omfattning, vari moderskapshjälp redan meddelas av de befintliga sjukförsäkrade — 82.7 procent av samtliga kvinnliga

sjukkasmedlemmar äro tillförsäkrade dylikt understöd — och till den relativt korta tid, varunder moderskapshjälp anses behöfelig, det kunde förefalla naturligtast, att denna understödsverksamhet tillkomme primärkassorna. Emellertid hava de lagt verksamheten till distriktssjukfassorna, detta huvudsakligen av följande skäl. Sjukfassornas moderskapshjälp syntes böra söka anknytning till annan verksamhet för beredande av hjälp åt barnaföderskor. För närvarande påginge en utredning om anordnande av sådan verksamhet, och det vore antagligt, att sjukfassorna kunde bliva organ för densamma. Vidare borde sjukfassorna kunna — direkt eller indirekt — medverka vid anordnande av anstalter för vård åt barnsängskvinnor. För verksamhet av nu nämnt slag voro primärkassorna på grund av splittringen mindre lämpade än distriktssjukfassorna. Slutligen erinrades, att distriktssjukfassorna kunde bereda en bättre utjämning av riskerna; för kassor, uteslutande eller till större delen bestående av kvinnor, skulle moderskapshjälpen kunna bliva ganska betungande.

Från rikssjukfassorna har yrkats, att moderskapshjälpsverksamheten måtte anförtros primärsjukfassorna.

I *Kungl. Maj:ts förslag* framhålles, att principen för fördelningen av uppgifter mellan primär- och distriktssjukfasser vore, att primärsjukfassorna skulle omhänderhava den av sjukfassorna för närvarande allmänt bedrivna verksamheten. Hit torde få räknas meddelandet av moderskapshjälp. De av de sakkunniga anförda skälen syntes knappast övertygande. För den planerade verksamheten för beredande av understöd åt barnaföderskor torde tillräckliga möjligheter till samarbete med sjukfassorna förefinnas, även om moderskapsförsäkringen anförtroddes åt primärsjukfassorna. Någon kraftigare medverkan till upprättande av förlossningshem torde sjukfasserörelsen ej kunna lämna.

På de sålunda anförda skälen föreslås, att moderskapshjälp skall lämnas av primärsjukfassa samt beträffande individuellt anslutna medlemmar av distriktssjukfassa.

Motioner
I: 289 och
II: 442.

I motionerna I: 289 av herr *von Sydow* samt II: 442 av herr *Eriksson* i Grängesberg och fru *Östlund* yrkas, med åberopande av de utav de sakkunniga anförda skälen, om en återgång till de sakkunnigas förslag på denna punkt.

Utskottet.

Utskottet finner övervägande skäl tala för de sakkunnigas ståndpunkt och förordar alltså på denna punkt bifall till motionerna.

42 §.

Motion
II: 442.

Enligt riksdagsdirektiven skulle koncessionssystemet ej gälla för redan registrerade sjukfasser. I överensstämmelse härmed har i 42 § stadgats, att sjukfassa, som varit registrerad enligt 1910 års lag, må vinna erkännande som *primärsjukfassa*, även om den ej skulle anses socialt behöfelig. Förutsättningen härför är naturligtvis dock, att ansökan göres inom en viss övergångstid. Såsom redan vid övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i vissa delar av lagen om understödsföreningar framhållits, hade denna övergångstid föreslagits av *de sakkunniga* till två år, i *Kungl. Maj:ts förslag* till fyra år och i *motion II: 442* till två år.

Utskottet har redan uttalat sin anslutning till den av Kungl. Maj:t in- tagna ståndpunkten och får därför jämväl vid denna paragraf tillstyrka bi- fall till Kungl. Maj:ts förslag och avstyrka motionen.

Utskottet.

43 §.

Enligt 9 § skall erkänd sjukkassas verksamhetsområde vara lokalt begrän- sat. Undantag skulle emellertid göras för redan registrerade rikssjukkassor. För att koncessionssystemet skulle kunna upprätthållas jämväl i fråga om nybildande av lokalavdelningar inom rikssjukkassorna krävas emellertid vissa särbestämmelser för dessa kassor, vilka bestämmelser sammanförts i 43 §. De viktigaste av dessa bestämmelser avse formen för nybildning av lokalavdel- ningar och minimiantalet medlemmar i lokalavdelning.

De sakkunniga hade föreslagit, att rikssjukkassa skulle hava sina lokal- avdelningar angivna i stadgarna; nybildning av lokalavdelning komme sålunda att ske i form av stadgeändring, vilken skulle registreras hos tillsynsmyndigheten, som därvid finge pröva huruvida den nya lokalavdelningen komme att inkräkta på redan erkänd kassas verksamhet. Minimiantalet medlemmar i lokalavdelning föreslogs till 25.

Med anledning av från rikssjukkassehåll framställda erinringar gjordes i Kungl. Maj:ts förslag följande ändringar häri. Lokalavdelning av rikessjuk- kassa finge nybildas utan stadgeändring men skulle nybildningen anmälas hos tillsynsmyndigheten, som hade att pröva huruvida densamma finge komma till stånd. Minimiantalet medlemmar i lokalavdelning nedsattes till 10.

Beträffande den närmare innebörden i och motiveringen för de olika stånd- punkterna tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen nr 114 sid. 26—29.

I övrigt innehåller paragrafen en del andra bestämmelser om rikssjuk- kassorna. Mot dessa hava emellertid ej några erinringar gjorts, och utskottet anser sig beträffande dem kunna inskränka sig att hänvisa till proposition- en.

I motion I: 289 av herr *von Sydow* föreslås en återgång till de sakkunnigas ståndpunkt i båda ovan angivna hänseenden.

Motioner.

I motion II: 442 av herr *Eriksson* i Grängesberg och fru *Östlund* föreslås den ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att minimiantalet medlemmar i lokalavdel- ning av rikssjukkassa skulle vara 25.

I motion II: 445 föreslår herr *Andersson* i Igelboda, att de särskilda be- stämmelserna om rikssjukkassor ej skulle sammanföras i en särskild paragraf utan fördelas på de paragrafer i förordningen, vilka behandlade motsvarande frågor för de lokala sjukkassornas del. I materiellt hänseende föreslås den ändringen i Kungl. Maj:ts förslag, att för nybildande av lokalavdelning av rikssjukkassa väl skall krävas ett medlemsantal av 10, men att, därest med- lemsantalet senare skulle nedgå därunder, detta förhållande ej skulle inverka på lokalavdelningens ställning.

Vad först den formella sidan av saken beträffar, synes det utskottet mest ändamålsenligt, att särbestämmelserna om rikssjukkassor äro samlade i en pa- ragraf.

Utskottet.

Vad därefter angår nybildande av lokalavdelningar, finner utskottet väl, något som även medgives i propositionen, att lokalavdelningarnas angivande i stadgarna skulle ur kontrollsynpunkt äga vissa fördelar, samt att rikssjuk-kassorna ganska betydligt överdrivit olägenheterna av en sådan anordning. Då emellertid skälig hänsyn bör tagas till opinionen inom kassorna, och då de i Kungl. Maj:ts förslag upptagna kontrollbestämmelserna torde få anses vara tillräckligt effektiva, anser sig utskottet ej böra på denna punkt förorda någon ändring däri.

I fråga slutligen om medlemsantalet i lokalavdelning synes det utskottet uppenbart, att ett medlemsantal understigande 25 är väl litet för att konstituera ett koncessionerat sjukförsäkringsorgan. Men såsom i propositionen framhålles finnas distriktssjukkassemråden, där nämnda antal sjukkassemem-
lemmar ej uppnåtts. Hänsyn till dessa områden synes böra tagas. Utskottet vill därjämte framhålla, att bestämmelsen i 5 § första stycket ej innebär ett ovillkorligt hinder för erkännande av sjukkassa inom område, där annan kassa eller lokalavdelning kan anses fylla sjukförsäkringsbehovet inom området. Men har kassan eller lokalavdelningen ett alltför ringa medlemsantal, kan detta anses som en presumtion för att den ej fyller behovet. Finnes sålunda inom visst område en lokalavdelning med ett ringa antal medlemmar, bör detta ej utgöra hinder för att en lokal kassa, resp. lokalavdelning av annan rikssjuk-kassa, till vilken kanske det mångdubbla antalet personer anmält sig som medlemmar, vinner erkännande. Med en sådan tillämpning av 5 § synes Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt ej behöva väcka betänkligheter. Däremot kan utskottet ej förorda den ytterligare eftergift, som ett bifall till motion II: 445 i fråga om medlemsantalet skulle innebära.

Utskottet får sålunda i fråga om 43 § tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

44 §.

Motion I: 289. I 44 § medgives primärsjuk-kassa rätt att meddela sjukpenningförsäkring under den sjukhjälpstid, som enligt 24 § eljest skulle tillkomma distriktssjuk-kassa bland annat, då anslutning till distriktssjuk-kassa för beredande av denna försäkring ej kan vinnas. Härmed avses rikssjuk-kassornas lokalavdelningar å orter, där tillräckligt antal sjukkassemem-
lemmar för bildande av distrikts-sjuk-kassor ej finnas.

Enligt *de sakkunnigas förslag* skulle såsom nämnts moderskapshjälpsförsäkringen tillkomma distriktssjuk-kassorna, men skulle sådan försäkring i ovan angivna fall kunna meddelas av primärsjuk-kassor, därom bestämmelse givits i nu förevarande paragraf. Då *Kungl. Maj:t* föreslagit, att moderskapsförsäkringen skulle tilläggas primärsjuk-kassorna, har bestämmelsen uteslutits ur regeringsförslaget. I motionen I: 289 av herr *von Sydow* har såsom vid 25 § anmärkts föreslagits en återgång till de sakkunnigas förslag i fråga om moderskapshjälpen och i konsekvens därmed jämväl beträffande 44 §.

Utskottet. Utskottet, som beträffande 25 § förordat motionen, får även i fråga om 44 § tillstyrka bifall till densamma.

C. Statsbidragsbestämmelserna.

I de sakkunnigas förslag hade bestämmelserna om statsbidragsbeloppen in- Propositionen. arbetats i förslaget till »Förordning om erkända sjukkassor». I Kungl. Maj:ts förslag hava de emellertid utbrutits därifrån; förordningen stadgar allenast att erkänd sjukkassa är berättigad till statsbidrag i enlighet med därför fastställda grunder. I fråga om statsbidragsbeloppen utmynnar propositionen i en hemställan att riksdagen måtte medgiva, att för användning av anslag till sjukkasseeväsendets befrämjande skulle gälla förändrade grunder i huvudsak överensstämmande med följande:

F ö r s l a g

till

bestämmelser angående statsbidrag åt sjukkassor.

1. Statsbidrag, som avses i förordningen om erkända sjukkassor, utgår till envar sådan kassa dels i förhållande till antalet medlemmar i kassan dels ock i förhållande till av kassan meddelad sjukhjälp och moderskapshjälp.

Statsbidrag beräknas för kalenderår och utbetalas i efterskott efter ansökan, dock att, där synnerliga skäl därtill visas, förskott å statsbidrag må utbetalas under loppet av det år, för vilket detsamma beräknas.

2. Statsbidrag må ej beräknas

a) för medlem av primärsjuk-kassa, vilken ej tillika är medlem av distriktssjuk-kassa; dock att, där för medlemskapet mött hinder, som av tillsynsmyndigheten prövas giltigt, bidrag må beräknas enligt vad i punkt 8 sägs;

b) för medlem, som under någon del av den tid statsbidraget avser ägt uppbära högre sjukpenning än sex kronor;

c) för medlem, bosatt utanför kassans eller, beträffande medlem av riks-sjuk-kassa, någon av dess lokalavdelningars verksamhetsområde å ort, som är belägen inom verksamhetsområdet för annan erkänd sjuk-kassa eller lokalavdelning därav.

Vad under c) stadgats äger dock ej tillämpning beträffande medlem i sjuk-kassa, som uteslutande eller huvudsakligen är avsedd för anställda vid visst eller vissa företag, eller beträffande medlem i annan sjuk-kassa, som vid tiden för kassans erkännande var bosatt utanför dess verksamhetsområde och då uppnått trettionio års ålder. Ej heller äger vad under c) stadgats tillämpning beträffande medlem, som avflyttat från sjuk-kassans verksamhetsområde, så länge rätt till sjukhjälp på grund av före flyttningen inträffat sjukdomsfall fortfar.

3. Statsbidrag i förhållande till antalet medlemmar (*medlemsbidrag*) utgår

a) till *primärsjuk-kassa* med två kronor för varje medlem; dock att för medlem, som jämlikt medgivande i 42 § i förordningen tillhör mer än en sjuk-kassa, bidraget skall utgå med allenast en krona;

b) till *distriktssjuk-kassa* med

en krona för varje kollektivt ansluten medlem;

två kronor för individuellt ansluten medlem, som ej är tillförsäkrad sjukpenning; samt

tre kronor för annan individuellt ansluten medlem; dock att för sådan medlem, som jämlikt medgivande i 42 § i förordningen tillhör jämväl annan sjuk-kassa, bidraget utgår med allenast två kronor.

Medlemsantalet skall beräknas efter förhållandet den 31 december det år bidraget avser. Har kassan ej varit erkänd hela detta år, utgår bidraget i förhållande till det antal hela kalendermånader kassan under samma år varit erkänd och skall, därest erkännandet under året återkallats, antalet medlemmar beräknas efter förhållandet sista dagen i kalendermånaden före den varunder återkallandet skett.

4. För varje dag sjuk-kassa, under tid då densamma varit erkänd, utgivit sjukpenning eller moderskapspenning om minst en krona eller bekostat vård å sjukhus eller förlossningsanstalt, utgår statsbidrag (*sjukdagsbidrag, moderskapsbidrag*) med 50 öre. För dag, då sjukpenning eller moderskapspenning utgått jämväl från annan sjuk-kassa, utgör dock statsbidraget till varje kassa allenast 25 öre.

Statsbidrag som nu sagts må dock ej beräknas för dag, då medlem

a) uppburit ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller enligt gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring eller

b) eljest av allmänna medel åtnjutit avlöning eller annan ersättning med minst en krona.

Sjukdagsbidrag må ej heller beräknas för längre tid än två år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd.

5. För understöd, som av *distriktssjuk-kassa* under den tid densamma varit erkänd meddelats i form av ersättning för medlems utgifter för läkarvård, som i 21 § andra stycket av förordningen sägs, så ock för annan läkarvård, läkemedel och andra av läkare föreskrivna sjukvårdande åtgärder, utgår, under förutsättning att understödet från kassan motsvarat högst två tredjedelar av kostnaderna för sådant ändamål, statsbidrag (*sjukvårdsbidrag*) med hälften av vad kassan i sådant hänseende utgivit. Tillsynsmyndigheten äger, där sådant finnes skäligt, medgiva, att statsbidrag må utgå för sjukvård, som nu sagts, ändå att densamma av kassan bekostats med större andel än två tredjedelar, och skall i sådant fall statsbidraget utgå med en tredjedel av kassans utgifter för vården.

Statsbidrag som nu sagts må utgå högst med ett belopp motsvarande tre kronor årligen för varje medlem, som ägt rätt till understöd av angivet slag.

Innefattar understöd ersättning i den omfattning, som i första stycket sägs, för utgifter för sådan vård, som där avses, jämväl åt medlems barn under femton års ålder, utgår statsbidrag med enahanda andel till kassans utgifter i sådant hänseende, och må sammanlagda sjukvårdsbidraget i så fall motsvara ett belopp av fyra kronor årligen för varje dylik medlem.

Har tillsynsmyndigheten på sätt i 21 § i förordningen sägs medgivit distriktssjuk-kassa att i stället för där angiven ersättning för läkarvård och

vård å sjukhus meddela annan sjukhjälp, som ej är sjukpenning, äger tillsynsmyndigheten bestämma, om och till vilket belopp statsbidrag i förhållande till sådan sjukhjälp må utgå, dock att dylikt statsbidrag ej må motsvara mer än en krona 50 öre årligen för varje sådan hjälp tillförsäkrad medlem.

Medlemsantalet skall beräknas efter förhållandet den 31 december det år statsbidraget avser. Har kassan ej varit erkänd under hela detta år, skall beträffande det belopp, varmed statsbidrag som nu sagts må högst utgå, vad i punkt 3 för sådant fall stadgås äga motsvarande tillämpning.

6. Meddelar sjukkassa vid barnsörd understöd i form av ersättning för barnmorskehjälp enligt vederbörligen fastställd taxa, utgår statsbidrag med hälften av vad kassan under tid, då densamma varit erkänd, i sådant hänseende utgivit.

7. Vad i punkterna 3—6 sägs om tid, då kassa varit erkänd, skall avse jämväl tid, då ansökan om erkännande varit förklarad vilande.

8. Kan medlem av primärsjuk-kassa på grund, som av tillsynsmyndigheten prövas giltig, ej vinna medlemskap i distriktssjuk-kassa, må statsbidrag, beräknat för sådan medlem, utgivas till primärsjuk-kassan

a) därest medlemmen jämlikt 44 § i förordningen i primärsjuk-kassan tillförsäkrats sjukpenning under minst två år för varje sammanhängande sjuklighetstillstånd, enligt de i punkterna 3, 4, 6 och 7 angivna grunder;

b) i annat fall enligt de i kungörelserna den 11 oktober 1920 angående statsbidrag åt sjuk-kassor och den 30 juni 1913 angående statsbidrag åt sjuk-kassor, som meddela moderskapshjälp, fastställda grunder.

9. Statsbidrag enligt de i punkt 8 under b) angivna grunder må ock utgå till förening, vilken är eller varit registrerad enligt lagen den 4 juli 1910 om sjuk-kassor, till och med under året näst efter det, då lagen upphörde att äga tillämpning å föreningen. Har nämnda lag under loppet av ett kalenderår upphört att äga tillämpning å sådan förening, må denna tilldelas statsbidrag enligt nämnda grunder, beräknat efter tid dessförinnan, och skall därvid antalet medlemmar beräknas efter förhållandet sista dagen i kalendermånaden näst före den, då lagen upphörde att äga tillämpning å föreningen.

I de väckta motionerna har — utom formella ändringar, som i motion II: 445 föreslås i anslutning till den där föreslagna ändrade organisation av sjuk-kasserörelsen — gentemot de föreslagna bestämmelserna framförts erinran endast i motion II: 440 av fru *Nordgren* m. fl. Där föreslås borttagande av den i Kungl. Maj:ts förslag upptagna bestämmelsen (punkt 4) att sjuk-dagsbidrag ej skall utgå för längre sjukhjälpstid än två år.

De sakkunniga, från vilkas förslag nämnda bestämmelse hämtats, hava såsom skäl därför anfört, att den statsunderstödda sjuk-kasserörelsen ej bör upptaga verksamhet, som principiellt tillkommer pensionsförsäkringen. Skulle sjuk-kassorna av statsbidraget uppmuntras att mera allmänt åtaga sig sådan verksamhet, komme detta att öka förvirringen inom socialförsäkringen och ställa sig hindrande i vägen för till större planmässighet syftande reformer å såväl sjukförsäkringen som pensionsförsäkringen område. Till dessa synpunkter kan utskottet ansluta sig.

Motionen
II: 440.

Utskottet.

Då de föreslagna bestämmelserna ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, får utskottet tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

D. Anslagsfrågor.

Propositionen. I riksstaten för innevarande budgetår upptages ordinarie förslagsanslag till sjukkasseväsendets befrämjande å 3,070,000 kronor samt ett extra förslagsanslag till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, å 170,000 kronor.

I en den 24 september 1926 dagtecknad promemoria har chefen för socialstyrelsens sjukkassebyrå anført, att förstnämnda anslag borde för budgetåret 1927—1928 — under förutsättning av oförändrade grunder för statsbidragens utgående — beräknas till 3,200,000 kronor, under att sistnämnda anslag kunde upptagas till oförändrat belopp.

I statsverkspropositionen har hänvisats till, att förslag om omorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet vore avsett att föreläggas riksdagen. Samtidigt har påpekats, att genomförandet av förslaget ej syntes komma att i nämnvärd grad medföra rubbning i grunderna för statsbidragets utgående under budgetåret 1927—1928. Under återopande av ovannämnda promemoria föreslogs sålunda, att riksdagen i avbidan på särskild proposition i ämnet måtte beräkna nu ifrågavarande anslag (femte huvudtiteln punkt 16 och 17) till angivna belopp 3,200,000 kronor och 170,000 kronor.

I propositionen nr 114 föreslås, att riksdagen måtte bevilja ifrågavarande anslag med nyssnämnda belopp.

Motion I: 295. I motion I: 295 av herr *Norling* föreslås

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 114, må besluta, att det i kungörelsen om statsbidrag åt sjukkassor den 11 oktober 1920 förekommande beloppet av 25 öre per sjukdag måtte höjas till 35 öre per sjukdag, varvid också maximigränsen för detta bidrag till 2 kronor per år och medlem bör utgå; samt

att, med hänsyn till den betydande påfrestning årets influensaepidemi inneburit för sjukkassorna, ifrågavarande kompensation i sjukdagsbidraget måtte utgå retroaktivt från den 1 januari 1927.

Utskottet. Med den ställning utskottet intagit till Kungl. Maj:ts förslag saknar utskottet anledning att närmare ingå på motionärens yrkanden. Utskottet vill endast erinra följande. Motionären har uppskattat den av förslaget föranledda kostnadsökningen till 600,000 kronor. Detta belopp torde ock motsvara en höjning av 10 öre för sjukdag, efter det antal sjukdagar, varför statsbidrag nu utgår för varje år. Men motionärens förslag, att tillägget skulle utgå retroaktivt medför att *dels* alla under 1927 inkommande bidragsansökningar *dels ock* under första halvåret 1928 inkommande bidragsansökningar skulle komma i åtnjutande av tillägget. Detta torde medföra att kostnadsökningen för budgetåret 1927—1928 skulle ökas med en tredjedel. Därtill torde borttagandet av maximeringen av bidraget medföra, att ett stort antal sjukdagar, för vilka statsbidrag nu ej erhålles, skulle komma i åtnjutande därav. Den för genomförande av motionärens förslag erforderliga anslagsökningen lär sålunda få uppskattas till 900,000—1,000,000 kronor.

Kungl. Maj:ts beräkningar hava ej givit utskottet anledning till någon erinran.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

*Utskottets
hemställan.*

A) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 113 ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 9, 44, 45 och 89 §§ i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar skola, 3 § sådan densamma lyder enligt lag den 18 juni 1926 (nr 218), i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Med understödsförening förstås i denna lag sådan förening för inbördes bistånd, som avser att utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse

bereda medlem pension efter avgång från tjänst, efter uppnående av viss ålder eller vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan (invaliditet);

vid medlems — — — eller barn;

bereda sjukhjälp eller moderskapshjälp;

eller idka — — — hänförlig verksamhet.

Understödsförening, som — — — lag *pensionskassa*.

3 §.

Där ej för visst slag av registrerad understödsförening är i lag eller författning annorlunda särskilt stadgat, äge sådan förening icke utan tillstånd av tillsynsmyndigheten utöva verksamhet, vilken är främmande för det ändamål, som avses med föreningens understödsverksamhet.

Registrerad understödsförening — — — en medlem.

9 §.

Understödsförenings firma skall innehålla ordet »understödsförening». Är sådan förening i enlighet med vad därom finnes särskilt stadgat erkänd såsom sjukkassa, må dock föreningen i stället i firman hava ordet »sjukkassa».

I understödsförenings firma må ej ordet »bolag» eller eljest något, som betecknar ett bolagsförhållande, och

9 §.

Understödsförenings firma skall innehålla ordet »understödsförening». Avser sådan förening uteslutande eller huvudsakligen att bereda sjukhjälp, må dock föreningen i stället i firman hava ordet »sjukkassa».

I understödsförenings firma må ej ordet »bolag» eller eljest något, som betecknar ett bolagsförhållande, och

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ej ordet »bank» intagas på sådant sätt, att därav kan föranledas det misstag, att firman innehaves av ett bolag eller av en bank. Ej heller må firman innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »försäkring». *Utom i fall, som i första stycket sägs, må understödsförening icke i firman hava ordet »sjukkassa».*

Firman skall — — — understödsförenings firma.

ej ordet »bank» intagas på sådant sätt, att därav kan föranledas det misstag, att firman innehaves av ett bolag eller av en bank. Ej heller må firman innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »försäkring». *Annan förening än den, vilken i enlighet med vad där- om finnes särskilt stadgat blivit antagen till erkänd sjukkassa, må icke i firman hava ordet »erkänd».*

Firman skall — — — understödsförenings firma.

44 §.

Beslut om ändring av understödsförenings stadgar vare ej giltigt, med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande föreningssammanträden, därav minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Har beslut om sådan ändring i erkänd sjukkassas stadgar, som må erfordras för erkännandets bibehållande, å sammanträde biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande, vare det ock giltigt.

Där stadgeändringen — — — till efterrättelse.

Stadgeändring, som avser inskränkning av rätt till understöd, äge ej tillämpning i fråga om rätt till pension eller sjukhjälp, med avseende å vilken pensionsfallet eller sjukdomsfallet inträffat innan beslutet om ändringen fattades eller, där beslutet för att bliva giltigt måst fattas å flera sammanträden, innan beslutet fattades å det sista sammanträdet.

45 §.

För giltighet av beslut om understödsförenings trädande i likvidation i andra fall, än i 49 och 68 §§ sägs, gälle de i 44 § första stycket första punkten samt andra och fjärde styckena stadgade villkor.

Lag samma vare angående beslut om överlåtelse av understödsförenings rörelse eller viss del därav på sätt i 61 och 68 §§ förmäles. I fråga om beslut om överlåtelse av viss del av erkänd sjukkassas rörelse skall, där överlåtelsen erfordras för bibehållande av erkännandet, vad i 44 § första stycket andra punkten stadgas äga motsvarande tillämpning.

Måste beslut — — — sista sammanträdet.

89 §.

Rätt till periodiskt utgående sjukhjälp eller moderskapshjälp eller till kapitalunderstöd, i vad det icke överstiger femhundra kronor, kan ej överlåtas och må förty ej tagas i mät för gäld.

Hurusom pension — — — i utsködningslagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1928, och upphör lagen den 4 juli 1910 (nr 77) om sjukkassor vid samma tidpunkt att gälla; därvid emellertid skall iakttagas

att, därest sjukkassa eller fortsättningskassa vid nämnda tid är registrerad enligt sistnämnda lag, denna skall fortfara att gälla för kassan, intill dess kassan blivit registrerad enligt lagen om understödsföreningar, likväl ej längre än till den 1 januari 1932;

att för förening, som nu nämnts, skall, där föreningen trätt i likvidation eller försatts i konkurs medan lagen om sjukkassor gällde för föreningen, nämnda lag jämväl efter den 1 januari 1932 lända till efterrättelse, intill dess likvidationen eller konkursen avslutats;

att rättigheter och skyldigheter, vilka för sådan förening uppkommit medan föreningen varit registrerad enligt lagen om sjukkassor, skola bedömas efter nämnda lag; dock att förening, som ej registrerats enligt lagen om understödsföreningar, icke må efter den 1 januari 1932 hos domstol eller annan myndighet göra gällande sådan rättighet;

samt att förseelse mot lagen om sjukkassor skall bedömas efter nämnda lag även efter det lagen upphört att gälla för den förening, beträffande vars verksamhet förseelsen blivit begången.

Då förening, vilken är införd i sjukkasseregistret, registreras enligt lagen om understödsföreningar, skall föreningen avföras ur nämnda register.

B) att riksdagen, med förklarande att det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 114 fogade förslaget till förordning om erkända sjukkassor ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande:

Förordning om erkända sjukkassor.

Härigenom förordnas som följer:

I. Om erkännande av sjuk- kassor.

1 §.

Registrerad understödsförening, vilken enligt sina stadgar meddelar sjukhjälp och moderskapshjälp i enlighet med vad i denna förordning föreskrives, må på sätt i förordningen sägs vinna erkännande som sjukkassa.

I. Om antagande av erkända sjuk- kassor.

1 §.

Registrerad understödsförening, vilken enligt sina stadgar meddelar sjukhjälp och moderskapshjälp i enlighet med vad i denna förordning föreskrives, må på sätt i förordningen sägs antagas till erkänd sjukkassa.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Meddelas understöd som ovan avses i den omfattning, som därför i denna förordning finnes särskilt stadgat, må föreningen vid *erkännandet* tilldelas benämningen *distriktssjuk-kassa*.

Annan sjuk-kassa än distriktssjuk-kassa benämnes i denna förordning *primärsjuk-kassa*.

2 §.

Erkännande meddelas av den i 69 § i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar omförmälda tillsynsmyndighet.

Med *erkännande* följer rätt till statsbidrag i enlighet med därför fastställda grunder.

3 §.

Ansökan om *erkännande* skall göras av föreningens styrelse.

Vid ansökningen skola fogas enligt fastställda formulär avfattade uppgifter rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, civilstånd, ålder, yrken och tillförsäkrat understöd ävensom angående föreningens tillgångar och skulder samt av samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse av bidrag till föreningen. Nämnda handlingar skola vara försedda med styrelseledamöternas bevittnade namnunderskrifter.

4 §.

Understödsförening, som avser att utöva verksamhet såsom *primärsjuk-kassa*, skall för att kunna *vinna erkännande* bestå av minst etthundra medlemmar. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må *erkän-*

Meddelas understöd som ovan avses i den omfattning, som därför i denna förordning finnes särskilt stadgat, må föreningen vid *antagandet* tilldelas benämningen *distriktssjuk-kassa*.

Annan *erkänd* sjuk-kassa än distriktssjuk-kassa benämnes i denna förordning *primärsjuk-kassa*.

2 §.

Erkänd sjuk-kassa antages av den i 69 § i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar omförmälda tillsynsmyndighet.

Med *antagande* följer rätt till statsbidrag i enlighet med därför fastställda grunder.

3 §.

Ansökan om *antagande till erkänd sjuk-kassa* skall göras av föreningens styrelse.

Vid ansökningen skola fogas enligt fastställda formulär avfattade uppgifter rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, civilstånd, ålder, yrken och tillförsäkrat understöd ävensom angående föreningens tillgångar och skulder samt av samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse av bidrag till föreningen. Nämnda handlingar skola vara försedda med styrelseledamöternas bevittnade namnunderskrifter.

4 §.

Understödsförening, som avser att utöva verksamhet såsom *primärsjuk-kassa*, skall för att kunna *antagas till erkänd sjuk-kassa* bestå av minst etthundra medlemmar. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må *jäm-*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

nande beviljas jämväl förening med mindre medlemsantal än nyss nämnts, därvid tillsynsmyndigheten skall bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *erkännandet* återkallas.

Beträffande förening, som avser att utöva verksamhet såsom *distriktssjuk-kassa*, har tillsynsmyndigheten att vid ansökan om *erkännande* pröva, huruvida föreningens medlemsantal med hänsyn till omfattningen av och grunderna för dess verksamhet är tillräckligt för att föreningen må antagas kunna fullgöra sina förbindelser. Vid meddelande av beslut om *erkännande som distriktssjukkassa* skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *erkännandet* återkallas.

Har visst tal, under vilket sjukkasas medlemsantal ej må nedgå, på sätt ovan sägs blivit fastställt, må tillsynsmyndigheten på framställning ändra nämnda tal.

5 §.

Kan det avsedda ändamålet med viss understödsförenings verksamhet helt eller till huvudsaklig del anses fyllt av redan erkänd sjuk-kassa, må *erkännande av förstnämnda förening icke meddelas*.

Finns ej stadgarnas bestämmelser om avgifter och fondbildning betryggande för föreningens förmåga att fullgöra sina förbindelser, eller innehålla stadgarna bestämmelser, som med hänsyn till ändamålet med föreningens verksamhet prövas vara obehöriga, skall ock *erkännande* vägras.

väl förening med mindre medlemsantal än nyss nämnts *antagas*, därvid tillsynsmyndigheten skall bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *antagandet* återkallas.

Beträffande förening, som avser att utöva verksamhet såsom *distriktssjuk-kassa*, har tillsynsmyndigheten att vid ansökan om *antagande* pröva, huruvida föreningens medlemsantal med hänsyn till omfattningen av och grunderna för dess verksamhet är tillräckligt för att föreningen må antagas kunna fullgöra sina förbindelser. Vid meddelande av beslut om *antagande till distriktssjukkassa* skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *antagandet* återkallas.

Har visst tal, under vilket sjukkasas medlemsantal ej må nedgå, på sätt ovan sägs blivit fastställt, må tillsynsmyndigheten på framställning ändra nämnda tal.

5 §.

Kan det avsedda ändamålet med viss understödsförenings verksamhet helt eller till huvudsaklig del anses fyllt av redan erkänd sjuk-kassa, må *förstnämnda förening icke antagas till erkänd sjuk-kassa*.

Finns ej stadgarnas bestämmelser om avgifter och fondbildning betryggande för föreningens förmåga att fullgöra sina förbindelser, eller innehålla stadgarna bestämmelser, som med hänsyn till ändamålet med föreningens verksamhet prövas vara obehöriga, skall ock *sådant antagande* vägras.

· (Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Sökes erkännande såsom distrikts-sjuk-kassa inom samma verksamhetsområde av mer än en understödsförening, pröve tillsynsmyndigheten, vilken förening må anses lämpligast, därvid hänsyn särskilt bör tagas till föreningarnas medlemsantal. Sökes erkännande allenast av en förening, men finnes anledning antaga, att ansökan framdeles kommer att göras även av annan, för ändamålet lämplig förening, må den ingivna ansökningen förklaras vilande för viss tid, högst ett år; och skall om sådant beslut meddelande ofördröjligen lämnas övriga registrerade föreningar, som driva sjukhjälpverksamhet inom det med ansökningen avsedda området.

6 §.

Understödsförening skall för att kunna vinna erkännande hava i sina stadgar angivet:

- 1) vilket område föreningens verksamhet skall omfatta;
- 2) under vilka villkor medlem må uteslutas;
- 3) i vilken ordning beslut om uttaxering å medlemmarna skall fattas och efter vilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 4) huru de medel må användas, vilka på grund av medgivande enligt 31 § icke skola avsättas till fond eller skola från fond avskiljas; samt
- 5) huru i händelse av föreningens upplösning, där ej överlåtelse på sätt i 50 och 61 §§ i lagen om understödsföreningar sägs kommer till stånd, med behållna tillgångar skall förfaras.

Stadgarna för förening, vilken vill vinna erkännande som sjuk-kassa, skola

Sökes antagande till distriktssjuk-kassa inom samma verksamhetsområde av mer än en understödsförening, pröve tillsynsmyndigheten, vilken förening må anses lämpligast, därvid hänsyn särskilt bör tagas till föreningarnas medlemsantal. Sökes antagande allenast av en förening, men finnes anledning antaga, att ansökan framdeles kommer att göras även av annan, för ändamålet lämplig förening, må den ingivna ansökningen förklaras vilande för viss tid, högst ett år; och skall om sådant beslut meddelande ofördröjligen lämnas övriga registrerade föreningar, som driva sjukhjälpverksamhet inom det med ansökningen avsedda området.

6 §.

Understödsförening skall för att kunna antagas till erkänd sjuk-kassa hava i sina stadgar angivet:

- 1) vilket område föreningens verksamhet skall omfatta;
- 2) under vilka villkor medlem må uteslutas;
- 3) i vilken ordning beslut om uttaxering å medlemmarna skall fattas och efter vilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 4) huru de medel må användas, vilka på grund av medgivande enligt 31 § icke skola avsättas till fond eller skola från fond avskiljas; samt
- 5) huru i händelse av föreningens upplösning, där ej överlåtelse på sätt i 50 och 61 §§ i lagen om understödsföreningar sägs kommer till stånd, med behållna tillgångar skall förfaras.

Stadgarna för förening, vilken vill antagas till erkänd sjuk-kassa, skola

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

i tillämpliga delar överensstämman med vad under II—V samt VII i denna förordning föreskrives.

7 §.

Sjukkassa skall i sin firma intaga ordet »sjukkassa».

Distriktssjukkassa skall i sin firma intaga ordet »distriktssjukkassa». Primärsjukkassas firma må ej innehålla ordet »distrikt» i omedelbart samband med ordet »sjukkassa».

Meddelar sjukkassa begravningshjälp, skall dess firma utmärka detta förhållande.

8 §.

Sjukkassa äger, i fråga om annan inrättning för social verksamhet, att mot skäligt vederlag för inrättningens räkning åtaga sig verksamhet inom sitt verksamhetsområde; där verksamheten medför ekonomiska förpliktelser för kassan dock allenast med begivande av tillsynsmyndigheten. Sådan verksamhet må avse även andra än kassans medlemmar.

Sjukkassa må ock åtgå sjukhjälpförsäkrad medlem utfästa begravningshjälp, dock ej till högre belopp än femhundra kronor. Angående vad i sådant fall skall för vinnande av *erkänmande* särskilt iakttagas, stadgas i 35 §.

Utöver vad nu sagts må annan verksamhet än som i 1 § angives icke utövas av sjukkassa.

II. Om stadgarnas bestämmelser rörande medlemskap.

9 §.

Sjukkassas verksamhetsområde skall, där kassan ej uteslutande eller hu-

i tillämpliga delar överensstämman med vad under II—V samt VII i denna förordning föreskrives.

7 §.

Erkänd sjukkassa skall i sin firma intaga orden »*erkänd* sjukkassa».

Distriktssjukkassa skall i sin firma intaga orden »*erkänd* distriktssjukkassa». Primärsjukkassas firma må ej innehålla ordet »distrikt» i omedelbart samband med ordet »sjukkassa».

Meddelar *erkänd* sjukkassa begravningshjälp, skall dess firma utmärka detta förhållande.

8 §.

Erkänd sjukkassa äger, i fråga om annan inrättning för social verksamhet, att mot skäligt vederlag för inrättningens räkning åtaga sig verksamhet inom sitt verksamhetsområde; där verksamheten medför ekonomiska förpliktelser för kassan dock allenast med begivande av tillsynsmyndigheten. Sådan verksamhet må avse även andra än kassans medlemmar.

Erkänd sjukkassa må ock åtgå sjukhjälpförsäkrad medlem utfästa begravningshjälp, dock ej till högre belopp än femhundra kronor. Angående vad i sådant fall skall för vinnande av *antagande* särskilt iakttagas, stadgas i 35 §.

Utöver vad nu sagts må annan verksamhet än som i 1 § angives icke utövas av *erkänd* sjukkassa.

II. Om stadgarnas bestämmelser rörande medlemskap.

9 §.

Erkänd sjukkassas verksamhetsområde skall, där kassan ej uteslutande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

vudsakligen är avsedd för anställda vid visst eller vissa företag, vara begränsat till sådant lokalt område, att ledningen av kassans verksamhet må kunna utövas omedelbart av kassans styrelse.

Rätt till inträde i sjukförsäkring, till vilken anslutningen ej är begränsad till vissa anställda på sätt i första stycket sägs, må ej tillkomma andra personer än dem, som äro bosatta inom kassans verksamhetsområde, därvid den, som saknar fast bostad, skall anses vara bosatt å sin mantalskrivningsort. Vad nu stadgats gäller ej beträffande den del av lappbefolkningen, som kringflyttat utan stadiga bostadsorter.

§ 10.

Rätt till inträde i sjukförsäkring må icke tillkomma den, vilken lider av sjukdom eller är behäftad med lyte, som medför eller kan förväntas medföra väsentlig nedsättning av arbetsförmågan eller påkalla läkarvård i större utsträckning, och ej heller den, som icke fyllt femton år eller, utom då fråga är om inträde i distriktsförsäkring genom kollektiv anslutning av medlem i annan sjukförsäkring på sätt i 11 § sägs, den som överskridit femtio års ålder.

Vad nu stadgats äge dock ej tillämpning i fråga om den, som i samband med flyttning från en sjukförsäkrings verksamhetsområde utträder eller uteslutes ur kassan och söker inträde i kassa å sin nya bostadsort (*överflyttning*).

11 §.

Rätt till inträde i *distriktsförsäkring* skall med de inskränkningar som i

(Utskottets förslag.)

eller huvudsakligen är avsedd för anställda vid visst eller vissa företag, vara begränsat till sådant lokalt område, att ledningen av kassans verksamhet må kunna utövas omedelbart av kassans styrelse.

Rätt till inträde i *erkänd* sjukförsäkring, till vilken anslutningen ej är begränsad till vissa anställda på sätt i första stycket sägs, må ej tillkomma andra personer än dem, som äro bosatta inom kassans verksamhetsområde, därvid den, som saknar fast bostad, skall anses vara bosatt å sin mantalskrivningsort. Vad nu stadgats gäller ej beträffande den del av lappbefolkningen, som kringflyttat utan stadiga bostadsorter.

10 §.

Rätt till inträde i *erkänd* sjukförsäkring må icke tillkomma den, vilken lider av sjukdom eller är behäftad med lyte, som medför eller kan förväntas medföra väsentlig nedsättning av arbetsförmågan eller påkalla läkarvård i större utsträckning, och ej heller den, som icke fyllt femton år eller, utom då fråga är om inträde i distriktsförsäkring genom kollektiv anslutning av medlem i annan *erkänd* sjukförsäkring på sätt i 11 § sägs, den som överskridit femtio års ålder.

Vad nu stadgats äge dock ej tillämpning i fråga om den, som i samband med flyttning från en *erkänd* sjukförsäkrings verksamhetsområde utträder eller uteslutes ur kassan och söker inträde i *erkänd* kassa å sin nya bostadsort (*överflyttning*).

11 §.

Rätt till inträde i *distriktsförsäkring* skall med de inskränkningar som i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9, 10 och 17 §§ stadgas tillkomma envar medlem av primärsjukkassa (*kollektivt ansluten medlem*), så ock annan person, som ej överskridit fyrtio års ålder (*individuellt ansluten medlem*).

I stadgarna må bestämmas, att individuell anslutning kan vinnas allenast för beredande av annat understöd än sjukpenning.

Söker kollektivt ansluten medlem i distriktssjukkassa individuell anslutning till kassan, skola för sådan anslutning gälla de i denna förordning för inträde stadgade villkor.

Beträffande individuell anslutning från personer tillhörande den del av lappbefolkningen, som kringflyttar utan stadiga boningsplatser, äger distriktssjukkassa uppställa särskilda betingelser.

12 §.

I stadgarna må icke föreskrivas, att kassans medlemsantal ej får överstiga visst tal.

13 §.

I sjukkassa må icke någon kunna vinna inträde allenast för beredande av moderskapshjälp eller begravningshjälp.

14 §.

Primärsjukkassa skall som villkor för medlemskap uppställa, att medlem jämväl skall vara medlem av distriktssjukkassa, som han må vara berättigad att tillhöra.

15 §.

I rätten att utträda ur sjukkassa må ej begränsning vara föreskriven i kassans stadgar.

9, 10 och 17 §§ stadgas tillkomma envar medlem av primärsjukkassa (*kollektivt ansluten medlem*), så ock annan person, som ej överskridit fyrtio års ålder (*individuellt ansluten medlem*).

Söker kollektivt ansluten medlem i distriktssjukkassa individuell anslutning till kassan, skola för sådan anslutning gälla de i denna förordning för inträde stadgade villkor.

Beträffande individuell anslutning från personer tillhörande den del av lappbefolkningen, som kringflyttar utan stadiga boningsplatser, äger distriktssjukkassa uppställa särskilda betingelser.

12 §.

I stadgarna må icke föreskrivas, att kassans medlemsantal ej får överstiga visst tal.

13 §.

I *erkänd* sjukkassa må icke någon kunna vinna inträde allenast för beredande av moderskapshjälp eller begravningshjälp.

14 §.

Primärsjukkassa skall som villkor för medlemskap uppställa, att medlem jämväl skall vara medlem av distriktssjukkassa, som han må vara berättigad att tillhöra.

15 §.

I rätten att utträda ur *erkänd* sjukkassa må ej begränsning vara föreskriven i kassans stadgar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16 §.

Sjukkassas stadgar må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han överskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats, eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp eller moderskapshjälp. Ändock att sjukkassa såsom villkor för inträde uppställer personliga betingelser i annat hänseende än som i 9 § sägs, må ej heller i stadgarna finnas upptagen bestämmelse, som innebär rätt att utesluta medlem, vilken tillhört kassan fem år eller, där han uppnått trettionio års ålder, två år, på grund därav att han ej längre uppfyller de uppställda betingelserna.

Har omständighet inträffat, som berättigar kassa att utesluta medlem, skall det åligga kassans styrelse, där kassan vill utöva rätten till uteslutning, att i rekommenderat brev under medlemmens sista kända adress giva medlemmen underrättelse därom, därvid skäligen må föreskrivas medlemmen för vidtagande av rättelse. Beslut om uteslutning får ej medföra inskränkning i rätten till sjukhjälp vid sjukdomsfall, som inträffat före det underrättelse om beslutet kommit eller bort komma medlemmen tillhanda.

17 §.

Ej må i sjukkassa understöd kunna beredas den, som redan är i annan sjuk- kassa tillförsäkrad understöd under samma tid och i samma form. Har distriktssjuk- kassa på sätt i 21 § andra stycket sägs erhållit medgivande att i stället för där föreskriven sjukhjälp utgiva understöd i penningar, skall dock

16 §.

Erkänd sjuk- kassas stadgar må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han överskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats, eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp eller moderskapshjälp. Ändock att *erkänd* sjuk- kassa såsom villkor för inträde uppställer personliga betingelser i annat hänseende än som i 9 § sägs, må ej heller i stadgarna finnas upptagen bestämmelse, som innebär rätt att utesluta medlem, vilken tillhört kassan fem år eller, där han uppnått trettionio års ålder, två år, på grund därav att han ej längre uppfyller de uppställda betingelserna.

Har omständighet inträffat, som berättigar *erkänd sjuk- kassa* att utesluta medlem, skall det åligga kassans styrelse, där kassan vill utöva rätten till uteslutning, att i rekommenderat brev under medlemmens sista kända adress giva medlemmen underrättelse därom, därvid skäligen må föreskrivas medlemmen för vidtagande av rättelse. Beslut om uteslutning får ej medföra inskränkning i rätten till sjukhjälp vid sjukdomsfall, som inträffat före det underrättelse om beslutet kommit eller bort komma medlemmen tillhanda.

17 §.

Ej må i *erkänd* sjuk- kassa understöd kunna beredas den, som redan är i annan *erkänd* sjuk- kassa tillförsäkrad understöd under samma tid och i samma form. Har distriktssjuk- kassa på sätt i 21 § andra stycket sägs erhållit medgivande att i stället för där föreskriven sjukhjälp utgiva understöd i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

den omständigheten, att medlem tillförsäkrats sådant understöd, icke utgöra hinder för honom att för beredande av sjukpenning under samma tid vara medlem av annan sjukkassa.

Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en sjukkassa, skall han äga kvarstå allenast i den kassa, i vilken han först inträtt, och skall han förty uteslutas ur kassa, däri han senare vunnit inträde. Har medlemmen genom att lämna oriktig uppgift beträffande sin tillhörighet till annan sjukkassa vunnit inträde i den senare kassan, skall han därjämte vara pliktig att på anfordran till denna återbetala understöd, som från kassan till honom utgivits för tid, varunder han obehörigen tillhört densamma.

18 §.

Vid överflyttning av begravningshjälpförsäkrad medlem skall det åligger den kassa, ur vilken medlemmen utträder eller uteslutes, att därest medlemmen kan i den kassa, i vilken han vinner inträde, erhålla begravningshjälp till motsvarande belopp, till denna utbetala på medlemmen belöpande andel i begravningshjälpfond enligt grunder, som av tillsynsmyndigheten bestämmas.

I stadgarna må ock föreskrivas, att vid överflyttning andel i begravningshjälpfond jämväl i annat fall än i första stycket sägs ävensom andel i sjukhjälpfond skall på enahanda sätt överföras.

I vidare mån än nu sagts må rätt till andel i sjukkassas tillgångar vid avgång ur kassan ej tillkomma medlem.

penningar, skall dock den omständigheten, att medlem tillförsäkrats sådant understöd, icke utgöra hinder för honom att för beredande av sjukpenning under samma tid vara medlem av annan *erkänd* sjukkassa.

Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en *erkänd* sjukkassa, skall han äga kvarstå allenast i den kassa, i vilken han först inträtt, och skall han förty uteslutas ur kassa, däri han senare vunnit inträde. Har medlemmen genom att lämna oriktig uppgift beträffande sin tillhörighet till annan *erkänd* sjukkassa vunnit inträde i den senare kassan, skall han därjämte vara pliktig att på anfordran till denna återbetala understöd, som från kassan till honom utgivits för tid, varunder han obehörigen tillhört densamma.

18 §.

Vid överflyttning av begravningshjälpförsäkrad medlem skall det åligger den kassa, ur vilken medlemmen utträder eller uteslutes, att därest medlemmen kan i den kassa, i vilken han vinner inträde, erhålla begravningshjälp till motsvarande belopp, till denna utbetala på medlemmen belöpande andel i begravningshjälpfond enligt grunder, som av tillsynsmyndigheten bestämmas.

I stadgarna må ock föreskrivas, att vid överflyttning andel i begravningshjälpfond jämväl i annat fall än i första stycket sägs ävensom andel i sjukhjälpfond skall på enahanda sätt överföras.

I vidare mån än nu sagts må rätt till andel i *erkänd* sjukkassas tillgångar vid avgång ur kassan ej tillkomma medlem.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

19 §.

Överflyttar begravningshjälpförsäkrad medlem sin sjukförsäkring till annan sjukkassa och är icke fall, som i 18 § första stycket sägs, för handen, må ej överflyttningen medföra inskränkning i förpliktelsen för den kassa han tillhört att fullgöra begravningshjälputfästelsen.

20 §.

I sjukkassas stadgar må föreskrivas skyldighet för medlem, som avflyttar från kassans verksamhetsområde eller utom samma område ombyter boningsort eller återflyttar till ort inom nämnda område, att om den nya boningsorten ofördröjligen göra skriftlig anmälan, vid äventyr att varda förlustig rätt till understöd från kassan för den tid, som förflyter, intill dess sådan anmälan skett.

III. Om stadgarnas bestämmelser rörande understöd.

21 §.

Sjukhjälp, som meddelas av *primärsjukkassa*, skall omfatta visst belopp i penningar för varje dag (*sjukpenning*), vilket belopp för tid, då sjukdom medför förlust av arbetsförmågan eller under vilken den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete, ej må understiga en krona.

Sjukhjälp, som meddelas av *distriktssjukkassa*, skall minst omfatta *antingen* ersättning med två tredjedelar av det belopp, vartill den sjukes utgifter för sådan läkarvård, som kan meddelas av envar legitimerad läkare, kostnaden i förekommande fall för

19 §.

Överflyttar begravningshjälpförsäkrad medlem sin sjukförsäkring till annan *erkänd* sjukkassa och är icke fall, som i 18 § första stycket sägs, för handen, må ej överflyttningen medföra inskränkning i förpliktelsen för den kassa han tillhört att fullgöra begravningshjälputfästelsen.

20 §.

I *erkänd* sjukkassas stadgar må föreskrivas skyldighet för medlem, som avflyttar från kassans verksamhetsområde eller utom samma område ombyter boningsort eller återflyttar till ort inom nämnda område, att om den nya boningsorten ofördröjligen göra skriftlig anmälan, vid äventyr att varda förlustig rätt till understöd från kassan för den tid, som förflyter, intill dess sådan anmälan skett.

III. Om stadgarnas bestämmelser rörande understöd.

21 §.

Sjukhjälp, som meddelas av *primärsjukkassa*, skall omfatta visst belopp i penningar för varje dag (*sjukpenning*), vilket belopp för tid, då sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan eller under vilken den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete, ej må understiga en krona.

Sjukhjälp, som meddelas av *distriktssjukkassa*, skall minst omfatta *antingen* ersättning med två tredjedelar av det belopp, vartill den sjukes utgifter för sådan läkarvård, som kan meddelas av envar legitimerad läkare, kostnaden i förekommande fall

(Kungl. Maj:ts förslag.)

läkares resa häri inräknad, uppgått eller, där nämnda utgifter överstigit det belopp, vartill desamma enligt av Konungen fastställd taxa bort uppgå, med två tredjedelar av sistnämnda belopp *eller ock* vård å sjukhus. Tillsynsmyndigheten må dock, där hinder för beredande av sjukhjälp som nu sagts åt samtliga eller vissa av sjuk-kassas medlemmar kan anses föreligga, medgiva, att i stället därför annat understöd, skäligen motsvarande densamma, må utgå åt dessa medlemmar. Distriktssjuk-kassa skall där-jämte, utom i fall som avses i 44 §, åt kollektivt ansluten medlem bereda sjukpenning. *Distriktssjuk-kassa äge jämväl åt individuellt ansluten medlem bereda sådant understöd.* Om sjukpenning, som beredes av distriktssjuk-kassa, gälle vad i första stycket sägs. Den, som på grund av lag eller utfästelse är berättigad att av annan vid sjukdom erhålla läkarvård eller sjukhusvård, må för beredande allenast av sjukpenning vara medlem i distriktssjuk-kassa.

I sjuk-kassas stadgar må som villkor för sjukpennings utbetalande föreskrivas, att om enligt läkares intyg för sjukdoms lyckliga utgång eller för sjukdomstids förkortande är av betydelse, att den sjuke vårdas å sjukvårdsanstalt, den sjuke skall underkasta sig sådan vård, i den mån den av kassan beredes, så ock att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare. Är ej den sjuke tillförsäkrad ersättning för vård som nu sagts, skall kassan ändock vara pliktig bekosta vården, men äger kassan för sådant fall förbehålla sig rätt att, där vård å sjukvårdsanstalt

(Utskottets förslag.)

för läkares resa häri inräknad, uppgått eller, där nämnda utgifter överstigit det belopp, vartill desamma enligt av Konungen fastställd taxa bort uppgå, med två tredjedelar av sistnämnda belopp *eller ock* vård å sjukhus. Tillsynsmyndigheten må dock, där hinder för beredande av sjukhjälp som nu sagts åt samtliga eller vissa av sjuk-kassans medlemmar kan anses föreligga, medgiva, att i stället därför annat understöd, skäligen motsvarande densamma, må utgå åt dessa medlemmar. Distriktssjuk-kassa skall där-jämte åt kollektivt ansluten medlem, utom i fall som avses i 44 §, *så ock åt individuellt ansluten medlem, som önskar tillförsäkra sig sådant understöd,* bereda sjukpenning. Om sjukpenning, som beredes av distriktssjuk-kassa, gälle vad i första stycket sägs. Den, som på grund av lag eller utfästelse är berättigad att av annan vid sjukdom erhålla läkarvård eller sjukhusvård, må för beredande allenast av sjukpenning vara medlem i distriktssjuk-kassa.

I *erkänd* sjuk-kassas stadgar må som villkor för sjukpennings utbetalande föreskrivas, att om det enligt läkares intyg för sjukdoms lyckliga utgång eller för sjukdomstids förkortande är av betydelse, att den sjuke vårdas å sjukvårdsanstalt, den sjuke skall underkasta sig sådan vård, i den mån den av kassan beredes, så ock att den sjuke skall underkasta sig vård och föreskrift av läkare. Är ej den sjuke tillförsäkrad ersättning för vård som nu sagts, skall kassan ändock vara pliktig bekosta vården, men äger kassan för sådant fall förbehålla sig rätt att, där vård å sjuk-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

beredes, minska sjukpenningen med belopp, motsvarande kassans kostnader för vården. Är den sjukes familj eller annan för sitt uppehälle av honom väsentligen beroende, må dock högst halva sjukpenningen på detta sätt avdragas.

22 §.

Sjukpenning må icke tillförsäkras annan än den, som för erhållande av sådant understöd är medlem av kassan.

23 §.

Sjukhjälp, som består i ersättning för utgifter till läkarvård eller vård å sjukhus, skall meddelas vid varje sjukdom, som enligt läkares utsago kräver dylik vård.

Sjukpenning skall, där ej i denna förordning annorlunda stadgas, utgivas vid varje sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan eller för vars botande den sjuke enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

Sjukpenning må ej utgivas för sjukdomsfall, som den sjuke avsiktligt eller vid förövande av handling, för vilken straff ådömts honom, ådragit sig, och ej heller i anledning av ålderdomssvaghet, som icke är förenad med egentlig sjukdom, eller vid sjukdom, varigenom arbetsförmågan ej blivit nedsatt med minst en fjärdedel.

24 §.

Sjukpenning må ej utgivas för de tre första dagarna vid varje sjukdoms-

vårdsanstalt beredes, minska sjukpenningen med belopp, motsvarande kassans kostnader för vården. Är den sjukes familj eller annan för sitt uppehälle av honom väsentligen beroende, må dock högst halva sjukpenningen på detta sätt avdragas.

22 §.

Sjukpenning må icke tillförsäkras annan än den, som för erhållande av sådant understöd är medlem av kassan.

23 §.

Sjukhjälp, som består i ersättning för utgifter till läkarvård eller vård å sjukhus, skall meddelas vid varje sjukdom, som enligt läkares utsago kräver dylik vård.

Sjukpenning skall, där ej i denna förordning annorlunda stadgas, utgivas vid varje sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan eller för vars botande den sjuke enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

Sjukpenning må ej utgivas för sjukdomsfall, som den sjuke avsiktligt eller vid förövande av handling, för vilken straff ådömts honom, ådragit sig, eller i anledning av ålderdomssvaghet, som icke är förenad med egentlig sjukdom. Ej heller må sjukpenning utgivas vid sjukdom, varigenom arbetsförmågan ej blivit nedsatt med minst en fjärdedel, såvida ej den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

24 §.

Sjukpenning må ej utgivas för de tre första dagarna vid varje sjuk-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

fall, den dag då sjukdomsfallet inträffade inberäknad, och ej heller för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts hos sjukkassan, där det ej är uppenbart, att hinder mött för anmälan verkställande. I vidare mån än nu sagts må rätten till sjukhjälp vid sjukdomens början ej vara inskränkt; dock att rätten till sjukpenning må vara begränsad till tid, då sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan eller under vilken den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

I *primärsjuk*kassa skall sjukhjälpstiden vara bestämd till etthundra dagar för varje sjukdomsfall. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukpenning utgivits av kassan eller av distriktssjukkassa, till vilken medlemmen är ansluten, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

I *distriktssjuk*kassa må sjukhjälpstiden ej vara i vidare mån begränsad, än att, där sjukpenning från distriktssjukkassan ensam eller från primärsjukkassa jämte distriktssjukkassan på grund av ett sammanhängande sjuklighetstillstånd utgått under två år, vidare sjukpenning ej utgår. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag för vilken sjukpenning utgivits av kassan, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

25 §.

*Primärsjuk*kassa, så ock beträffande *individuellt ansluten medlem distriktssjuk*kassa, skall vid barns

domsfall, den dag då sjukdomsfallet inträffade inberäknad, och ej heller för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts hos sjukkassan, där det ej är uppenbart, att hinder mött för anmälan verkställande. I vidare mån än nu sagts må rätten till sjukhjälp vid sjukdomens början ej vara inskränkt; dock att rätten till sjukpenning må vara begränsad till tid, då sjukdomen medför förlust av arbetsförmågan eller under vilken den sjuke för sjukdomens botande enligt läkares föreskrift bör fullständigt avhålla sig från arbete.

I *primärsjuk*kassa skall sjukhjälpstiden vara bestämd till etthundra dagar för varje sjukdomsfall. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukpenning utgivits av kassan eller av distriktssjukkassa, till vilken medlemmen är ansluten, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

I *distriktssjuk*kassa må sjukhjälpstiden ej vara i vidare mån begränsad, än att, där sjukpenning från distriktssjukkassan ensam eller från primärsjukkassa jämte distriktssjukkassan på grund av ett sammanhängande sjuklighetstillstånd utgått under två år, vidare sjukpenning ej utgår. Sjukdomsfall, som inträffar inom nittio dagar efter den sista dag, för vilken sjukpenning utgivits av kassan, räknas härvid såsom en omedelbar fortsättning av det tidigare fallet.

25 §.

*Distriktssjuk*kassa skall vid barns

börd utgiva moderskapshjälp åt kvinnlig medlem, som omedelbart före

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

utgiva moderskapshjälp åt kvinnlig medlem, som omedelbart före barnsörden varit medlem av sjuk-kassa under oavbrutet minst tvåhundra-sjuttio dagar.

Moderskapshjälpen skall minst omfatta *antingen* visst belopp i pennin-gar för varje dag (*moderskapspen-ning*), motsvarande den sjukpenning barnaföderskan är tillförsäkrad eller, där hon ej är tillförsäkrad sådant un-derstöd, utgörande en krona, *eller ock* vård å förlossningshem samt utgå un-der minst tjuguen dagar.

Moderskapshjälp må utgivas alle-nast åt kvinna som i första stycket sägs samt ej för längre tid än fem-tiosex dagar, därav högst fjorton da-gar före barnsörden, och icke för tid, då barnaföderskan ej avhåller sig från förvärvsarbete eller för tid, då hon är berättigad till sjukhjälp från kassan.

26 §.

Den minsta sjukpenning, som av sjuk-kassa meddelas, må ej vara be-stämd till högre belopp än en krona.

Sjukpenning skall vara bestämd i hela krontal eller i hela krontal ökade med 50 öre.

27 §.

Medlem av sjuk-kassa, för vilken lä-ka-rintyg angående hälsotillståndet vid inträdet i kassan icke fordrats, må icke tillerkännas sjukhjälp för sjuk-dom-sfall, som inträffat under de för-sta sextio dagarna efter inträdet (*väntetid*). För medlem, vilken med-givits övergång från mindre till mera omfattande sjukhjälp, skall under mot-

barnsörden varit medlem av *erkänd* sjuk-kassa under oavbrutet minst två-hundra-sjuttio dagar.

Moderskapshjälpen skall minst omfatta *antingen* visst belopp i pennin-gar för varje dag (*moderskapspen-ning*), motsvarande den sjukpenning barnaföderskan är tillförsäkrad eller, där hon ej är tillförsäkrad sådant un-derstöd, utgörande en krona, *eller ock* vård å förlossningshem samt utgå under minst tjuguen dagar.

Moderskapshjälp må utgivas alle-nast åt kvinna som i första stycket sägs samt ej för längre tid än fem-tiosex dagar, därav högst fjorton da-gar före barnsörden, och icke för tid, då barnaföderskan ej avhåller sig från förvärvsarbete eller för tid, då hon är berättigad till sjukhjälp från kassan *eller från primärsjuk-kassa*.

26 §.

Den minsta sjukpenning, som av *erkänd* sjuk-kassa meddelas, må ej va-ra bestämd till högre belopp än en krona.

Sjukpenning skall vara bestämd i hela krontal eller i hela krontal ökade med 50 öre.

27 §.

Medlem av *erkänd* sjuk-kassa, för vilken lä-ka-rintyg angående hälsotill-ståndet vid inträdet i kassan icke fordrats, må icke tillerkännas sjuk-hjälp för sjukdom-sfall, som inträffat under de första sextio dagarna efter inträdet (*väntetid*). För medlem, vil-ken med-givits övergång från mindre till mera omfattande sjukhjälp, skall

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

svarande förutsättning sjukhjälp vid sjukdom, som inträffar under de första sextio dagarna efter övergången, utgå i den mindre omfattningen. Vad sålunda stadgats gälla dock icke, där sjukdomen förorsakats av olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan eller efter övergången till den mera omfattande sjukhjälpen, samt ej heller i fråga om medlem, vilken på grund av sin anställning varit pliktig att inträda i kassan, eller vid överflyttning.

Väntetid må ej vara bestämd till längre tid än etthundratjugu dagar.

28 §.

I sjukkassas stadgar må bestämmas, att för sjukdomsfall, i anledning av vilket den sjuke jämlikt lag eller författning eller på grund av utfästelse är berättigad att av annan erhålla ersättning eller vård, som ej utgör fattigvård, sjukhjälp ej skall utgå eller rätten därtill vara på visst sätt begränsad. Dock må ej föreskrivas begränsning i rätten till sjukhjälp under den i 24 § sista stycket stadgade sjukhjälpstid på grund av att den sjuke må vara berättigad till pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Vad sålunda stadgats gäller ock i tillämpliga delar i fråga om moderskapshjälp.

Vid sjukdom, därför den sjuke jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring är berättigad att erhålla ersättning, må sjukpenning från sjuk-kassa utgivas med högst det belopp

under motsvarande förutsättning sjukhjälp vid sjukdom, som inträffar under de första sextio dagarna efter övergången, utgå i den mindre omfattningen. Vad sålunda stadgats gälla dock icke, där sjukdomen förorsakats av olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan eller efter övergången till den mera omfattande sjukhjälpen, samt ej heller i fråga om medlem, vilken på grund av sin anställning varit pliktig att inträda i kassan, eller vid överflyttning.

Väntetid må ej vara bestämd till längre tid än etthundratjugu dagar.

28 §.

I *erkänd* sjukkassas stadgar må bestämmas, att för sjukdomsfall, i anledning av vilket den sjuke jämlikt lag eller författning eller på grund av utfästelse är berättigad att av annan erhålla ersättning eller vård, som ej utgör fattigvård, sjukhjälp ej skall utgå eller rätten därtill vara på visst sätt begränsad. Dock må ej föreskrivas begränsning i rätten till sjukhjälp under den i 24 § sista stycket stadgade sjukhjälpstid på grund av att den sjuke må vara berättigad till pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Vad sålunda stadgats gäller ock i tillämpliga delar i fråga om moderskapshjälp.

Vid sjukdom, därför den sjuke jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring är berättigad att erhålla ersättning, må sjukpenning från *erkänd* sjuk-kassa utgivas med högst det

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

för dag räknat, varmed den sjukpenning han tillförsäkrat sig från kassan överstiger den ersättning för dag räknat, vartill han sålunda är berättigad.

belopp för dag räknat, varmed den sjukpenning han tillförsäkrat sig från kassan överstiger den ersättning för dag räknat, vartill han sålunda är berättigad.

IV. Om stadgarnas bestämmelser rörande avgifter och fondbildning.

29 §.

Sjukkassa skall upptaga fasta medlemsavgifter till bestridande av kostnaderna för sin verksamhet. Meddelar sjukkassa begravningshjälp, skola särskilda fasta avgifter upptagas för denna verksamhet.

De fasta avgifter, som avses för annan verksamhet än begravningshjälpverksamhet, skola vara så avvägda, att de i förening med andra för verksamheten avsedda inkomster må antagas förslå till täckande av kassans löpande utgifter för verksamheten, till därå belöpande förvaltningskostnad samt till bildande av sjukhjälpfond. Nämnda fasta avgifter må icke göras olika för olika grupper av kassans medlemmar, i vidare mån än som skäligen föranledes av olikhet medlemmarna emellan i avseende å understödsrätt eller sjukdomsrisk eller ock betingas av stadgande i 30 §.

De för begravningshjälpverksamheten avsedda fasta avgifterna skola vara så avvägda, att de i förening med andra för denna verksamhet avsedda inkomster må antagas förslå till täckande av kassans löpande utgifter för verksamheten, till därför erforderlig fondbildning samt till å verksamheten belöpande förvaltningskostnad. Avgifterna må icke göras olika för olika

IV. Om stadgarnas bestämmelser rörande avgifter och fondbildning.

29 §.

Erkänd sjukkassa skall upptaga fasta medlemsavgifter till bestridande av kostnaderna för sin verksamhet. Meddelar *erkänd* sjukkassa begravningshjälp, skola särskilda fasta avgifter upptagas för denna verksamhet.

De fasta avgifter, som avses för annan verksamhet än begravningshjälpverksamhet, skola vara så avvägda, att de i förening med andra för verksamheten avsedda inkomster må antagas förslå till täckande av kassans löpande utgifter för verksamheten, till därå belöpande förvaltningskostnad samt till bildande av sjukhjälpfond. Nämnda fasta avgifter må icke göras olika för olika grupper av kassans medlemmar, i vidare mån än som skäligen föranledes av olikhet medlemmarna emellan i avseende å understödsrätt eller sjukdomsrisk eller ock betingas av stadgande i 30 §.

De för begravningshjälpverksamheten avsedda fasta avgifterna skola vara så avvägda, att de i förening med andra för denna verksamhet avsedda inkomster må antagas förslå till täckande av kassans löpande utgifter för verksamheten, till därför erforderlig fondbildning samt till å verksamheten belöpande förvaltningskostnad. Avgifterna må icke göras olika för olika

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

grupper av kassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes av olikhet medlemmarna emellan i avseende å understödsrätt eller dödsfallsrisk eller ock betingas av stadgande i 30 §.

Sjukkasas för begravningshjälpverksamheten och annan verksamhet gemensamma förvaltningskostnader skola på de inkomster, som inflyta av vardera verksamheten, fördelas i förhållande till de olika inkomsternas storlek.

Uttaxering å medlemmarna må kunna beslutas allenast i den händelse kassans inkomster finnas otillräckliga för de ändamål, vartill de skola användas. För täckande av brist i fråga om den ena av ovan angivna verksamhetsgrenar må uttaxering ske allenast hos de medlemmar, som äro tillförsäkrade understöd från ifrågasvarande verksamhetsgren.

30 §.

För medlemmar, för vilka statsbidrag eller viss del därav icke må beräknas, skola de fasta avgifterna utgå med högre belopp än för övriga medlemmar, därvid skillnaden skall skäligen motsvara vad å envar av de senare belöper av bidraget.

Där bidrag till kassa utgår från kommun, eller där arbetsgivare eller annan till kassan överlämnat gåva eller gentemot kassan iklätt sig förpliktelse, vilken gåva eller förpliktelse är av större betydelse för de fasta avgifternas eller meddelat understöds storlek, skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning beträffande medlemmar, för vilka sådant bidrag icke må beräknas eller vilka en-

grupper av kassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes av olikhet medlemmarna emellan i avseende å understödsrätt eller dödsfallsrisk eller ock betingas av stadgande i 30 §.

Erkänd sjukkasas för begravningshjälpverksamheten och annan verksamhet gemensamma förvaltningskostnader skola på de inkomster, som inflyta av vardera verksamheten, fördelas i förhållande till de olika inkomsternas storlek.

Uttaxering å medlemmarna må kunna beslutas allenast i den händelse kassans inkomster finnas otillräckliga för de ändamål, vartill de skola användas. För täckande av brist i fråga om den ena av ovan angivna verksamhetsgrenar må uttaxering ske allenast hos de medlemmar, som äro tillförsäkrade understöd från ifrågasvarande verksamhetsgren.

30 §.

För medlemmar, för vilka statsbidrag eller viss del därav icke må beräknas, skola de fasta avgifterna utgå med högre belopp än för övriga medlemmar, därvid skillnaden skall skäligen motsvara vad å envar av de senare belöper av bidraget.

Där bidrag till kassa utgår från kommun, eller där arbetsgivare eller annan till kassan överlämnat gåva eller gentemot kassan iklätt sig förpliktelse, vilken gåva eller förpliktelse är av större betydelse för de fasta avgifternas eller meddelat understöds storlek, skall vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning beträffande medlemmar, för vilka sådant bidrag icke må beräknas eller vilka enligt vid

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ligt vid gåvan eller utfästelsen knutet villkor ej äga tillgodonjuta förmån därav.

gåvan eller utfästelsen knutet villkor ej äga tillgodonjuta förmån därav.

31 §.

Då bokslut är uppgjort för sjuk- kassa, skall vad av kassans inkomster ej åtgått för löpande utgifter eller för avsättning till begravningshjälpfond, enligt vad i andra stycket sägs, under det år bokslutet avser av- sättas till fond (*sjukhjälpfond*). Denna fonds kapital och avkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster samt, i vad avser begravningshjälpverksamheten, där- för avsedd fond ej förslå till täckande av kassans löpande utgifter. Upp- går sjukhjälpfonden till ett belopp, motsvarande en och en halv gånger summan av de i genomsnitt för de tre sistförflutna åren erlagda fasta avgifterna i annan verksamhet än be- gravningshjälpverksamhet, eller, där enligt stadgarna sjukhjälpfond skall bildas till högre belopp, till det så- lunda bestämda beloppet, äger till- synsmyndigheten på ansökan av kas- san medgiva, att avsättning till fonden må tills vidare upphöra och att överskottet helt eller till viss del må an- vändas för ändamål, som i stadgarna för dylikt fall angives. Överstiger fonden nu avsett belopp, äger ock till- synsmyndigheten på ansökan medgiva, att den överskjutande delen eller viss del därav må användas för dylikt ändamål.

Meddelar sjukkassa begravnings- hjälp, skall utav vad av kassans för nämnda verksamhet avsedda inkomster ej åtgått för densammas löpande ut- gifter göras erforderlig avsättning till

31 §.

Då bokslut är uppgjort för *erkänd* sjuk- kassa, skall vad av kassans inkomster ej åtgått för löpande utgifter el- ler för avsättning till begravnings- hjälpfond, enligt vad i andra stycket sägs, under det år bokslutet avser av- sättas till fond (*sjukhjälpfond*). Den- na fonds kapital och avkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster samt, i vad avser begravningshjälpverksamheten, där- för avsedd fond ej förslå till täckande av kassans löpande utgifter. Uppgår sjukhjälpfonden till ett belopp, mot- svarande en och en halv gånger sum- man av de i genomsnitt för de tre sist- förflutna åren erlagda fasta avgifter- na i annan verksamhet än begravnings- hjälpverksamhet, eller, där enligt stadgarna sjukhjälpfond skall bildas till högre belopp, till det sålunda be- stämde beloppet, äger tillsynsmyndig- heten på ansökan av kassan medgiva, att avsättning till fonden må tills vi- dare upphöra och att överskottet helt eller till viss del må användas för än- damål, som i stadgarna för dylikt fall angives. Överstiger fonden nu avsett belopp, äger ock tillsynsmyndigheten på ansökan medgiva, att den överskju- tande delen eller viss del därav må an- vändas för dylikt ändamål.

Meddelar *erkänd* sjukkassa begravningshjälp, skall utav vad av kassans för nämnda verksamhet avsedda in- komster ej åtgått för densammas lö- pande utgifter göras erforderlig av-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

för verksamheten avsedd fond (*begravningshjälpsfond*). Begravningshjälpsfonden skall motsvara skillnaden mellan kapitalvärdet av kassans förbindelser på grund av löpande begravningshjälpsutfästelser och kapitalvärdet av de nettoavgifter, medlemmarna må hava att ytterligare erlægga för nämnda utfästelser, därvid dock beträffande utfästelse, som återförsäkrats hos svenskt försäkringsbolag eller återförsäkringskassa, avdrag må göras för värdet av återförsäkringsinrättningens ansvarighet. Yppas brist i begravningshjälpsfonden, må, utan hinder av vad ovan är stadgat angående sjukhjälpsfondens användning, till förstnämnda fond överföras på begravningshjälpsverksamheten uppkommet överskott, som avsatts till sjukhjälpsfonden.

Tillgångar motsvarande sjukhjälpsfond och begravningshjälpsfond skola, särskilt för varje fond, redovisas:

1) i obligationer, som utfärdats eller garanterats av staten;

2) i Sveriges allmänna hypoteksbanks eller konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;

3) i fordringsbevis, utfärdade av riksbanken, bankbolag eller sparbank;

4) i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;

5) i skuldförbindelser, för vilka kassan äger säkerhet genom in-teckning uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastighet å landet inom hälften eller, med tillsynsmyndighetens medgivande, inom två

(Utskottets förslag.)

sättning till för verksamheten avsedd fond (*begravningshjälpsfond*). Begravningshjälpsfonden skall motsvara skillnaden mellan kapitalvärdet av kassans förbindelser på grund av löpande begravningshjälpsutfästelser och kapitalvärdet av de nettoavgifter, medlemmarna må hava att ytterligare erlægga för nämnda utfästelser, därvid dock beträffande utfästelse, som återförsäkrats hos svenskt försäkringsbolag eller återförsäkringskassa, avdrag må göras för värdet av återförsäkringsinrättningens ansvarighet. Yppas brist i begravningshjälpsfonden, må, utan hinder av vad ovan är stadgat angående sjukhjälpsfondens användning, till förstnämnda fond överföras på begravningshjälpsverksamheten uppkommet överskott, som avsatts till sjukhjälpsfonden.

Tillgångar motsvarande sjukhjälpsfond och begravningshjälpsfond skola, särskilt för varje fond, redovisas:

1) i obligationer, som utfärdats eller garanterats av staten;

2) i Sveriges allmänna hypoteksbanks eller konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;

3) i fordringsbevis, utfärdade av riksbanken, bankbolag eller sparbank;

4) i obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;

5) i skuldförbindelser, för vilka kassan äger säkerhet genom in-teckning uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastighet å landet inom hälften eller, med tillsynsmyndighetens medgivan-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog; dock att i varje fall åbyggnad å egendom skall, för att inteckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i något med vederbörligen fastställd bolagsordning försett brandförsäkringsbolag inom riket;

6) i sådana av enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer och andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med några av de vid 1)—5) nämnda; eller

7) med tillsynsmyndighetens medgivande i för kassans verksamhet avsedd fastighet; skolande i fråga om brandförsäkring av åbyggnad gälla vad vid 5) stadgas.

V. Om stadgarnas bestämmelser rörande utövande av föreningssammanträdes befogenhet inom distriktssjuk-

kassa.

32 §.

Stadgarna för *distriktssjuk*kassa, till vilken äro anslutna minst tio medlemmar från envar av två eller flera primärsjuk-kassor, eller till vilken, jämte minst tio medlemmar från en och samma primärsjuk-kassa, äro individuellt anslutna minst tio medlemmar, eller som har flera än ettusen medlemmar, skola innehålla föreskrift därom, att föreningssammanträdes befogenhet skall helt utövas av valda ombud. Härvid skall gälla, att ombud skola väljas särskilt av medlem-

de, inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, därvid i taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader, icke må inräknas värdet av växande skog; dock att i varje fall åbyggnad å egendom skall, för att inteckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i något med vederbörligen fastställd bolagsordning försett brandförsäkringsbolag inom riket;

6) i sådana av enskilda järnvägar eller industriella inrättningar utfärdade obligationer och andra värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med några av de vid 1)—5) nämnda; eller

7) med tillsynsmyndighetens medgivande i för kassans verksamhet avsedd fastighet; skolande i fråga om brandförsäkring av åbyggnad gälla vad vid 5) stadgas.

V. Om stadgarnas bestämmelser rörande utövande av föreningssammanträdes befogenhet inom distriktssjuk-

kassa.

32 §.

Stadgarna för *distriktssjuk*kassa, till vilken äro anslutna minst tio medlemmar från envar av två eller flera primärsjuk-kassor, eller till vilken, jämte minst tio medlemmar från en och samma primärsjuk-kassa, äro individuellt anslutna minst tio medlemmar, eller som har flera än ettusen medlemmar, skola innehålla föreskrift därom, att föreningssammanträdes befogenhet skall helt utövas av valda ombud. Härvid skall gälla, att ombud skola väljas särskilt av medlemmarna

(Kungl. Maj:ts förslag.)

marna från varje primärsjukkassa och särskilt av de individuellt anslutna medlemmarna i visst förhållande till antalet inom varje medlemsgrupp, dock att för varje medlemsgrupp om minst tio medlemmar må utses ett ombud.

VI. Om tillsyn å sjukkassor, så ock om återkallande av erkännande.

33 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras en förteckning över erkända sjuk-kassor, vilken beträffande envar *sjuk-*kassa skall innehålla hänvisning till inskrifningar rörande *sjukkassan* i understödsföreningsregistret, uppgift om kassans verksamhetsområde och postadress, villkoren för rätt till inträde i kassan samt, där visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, blivit av tillsynsmyndigheten bestämt, uppgift om nämnda tal.

34 §.

Sjuk-kassa är pliktig att föra ordentliga räkenskaper, som skola avslutas för kalenderår. Kassans räkenskaper skola föras i enlighet med förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar jämte de särskilda föreskrifter, som tillsynsmyndigheten därutöver meddelar.

Meddelar sjuk-kassa begravningshjälp, skola för sådan verksamhet särskilda räkenskaper föras.

Tillsynsmyndigheten äger förordna en revisor, att med de av sjuk-kassa utsedda revisorer deltaga i granskningen av styrelsens förvaltning och sjuk-kassans räkenskaper. Sålunda förordnad revisor skall äga av kassan upp-

(Utskottets förslag.)

från varje primärsjukkassa och särskilt av de individuellt anslutna medlemmarna i visst förhållande till antalet inom varje medlemsgrupp, dock att för varje medlemsgrupp om minst tio medlemmar må utses ett ombud.

VI. Om tillsyn å erkända sjukkassor, så ock om återkallande av antagande.

33 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras en förteckning över erkända sjuk-kassor, vilken beträffande envar *sådan* kassa skall innehålla hänvisning till inskrifningar rörande kassan i understödsföreningsregistret, uppgift om kassans verksamhetsområde och postadress, villkoren för rätt till inträde i kassan samt, där visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, blivit av tillsynsmyndigheten bestämt, uppgift om nämnda tal.

34 §.

Erkänd sjuk-kassa är pliktig att föra ordentliga räkenskaper, som skola avslutas för kalenderår. Kassans räkenskaper skola föras i enlighet med förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar jämte de särskilda föreskrifter, som tillsynsmyndigheten därutöver meddelar.

Meddelar *erkänd* sjuk-kassa begravningshjälp, skola för sådan verksamhet särskilda räkenskaper föras.

Tillsynsmyndigheten äger förordna en revisor, att med de av *erkänd* sjuk-kassa utsedda revisorer deltaga i granskningen av styrelsens förvaltning och sjuk-kassans räkenskaper. Sålunda förordnad revisor skall äga av kas-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

bära arvode till belopp, som enligt av Konungen fastställda grunder bestämes av tillsynsmyndigheten.

35 §.

Avser förening, som söker *erkännande såsom sjukkasse*, att meddela begravningshjälp, skall föreningen vid ansökan om *erkännande* foga försäkringsteknisk utredning rörande föreningens förpliktelser i sådant hänseende. Nämnda utredning skall enligt av tillsynsmyndigheten fastställda grunder upprättas av person, vilken innehar behörighet att utöva befattning som aktuarie vid livförsäkringsbolag eller av tillsynsmyndigheten förklarats behörig att upprätta utredningen. Föreningen äger att anlita tillsynsmyndigheten för utredningens upprättande och skall i sådant fall ersätta kostnaden därför med belopp, som bestämes av nämnda myndighet. I utredningen skall såsom skuld upptagas begravningshjälpfond som i 31 § sägs. Kan ej föreningen redovisa tillgångar motsvarande begravningshjälpfonden, äge tillsynsmyndigheten, därest *erkännande såsom sjukkasse meddelas*, förelägga kassan att inom viss tid hava täckt bristen, vid äventyr att *erkännandet* återkallas.

Sjukkasse, som meddelar begravningshjälp, vare pliktig att, så ofta tillsynsmyndigheten sådant påkallar och minst vart femte år, avgiva försäkringsteknisk utredning som ovan sagts. Utvisar sådan utredning brist i begravningshjälpfonden, äge tillsynsmyndigheten meddela föreläggande enligt vad i första stycket sägs.

san uppbära arvode till belopp, som enligt av Konungen fastställda grunder bestämes av tillsynsmyndigheten.

35 §.

Avser förening, som söker *antagande till erkänd sjukkasse*, att meddela begravningshjälp, skall föreningen vid ansökan om *antagande* foga försäkringsteknisk utredning rörande föreningens förpliktelser i sådant hänseende. Nämnda utredning skall enligt av tillsynsmyndigheten fastställda grunder upprättas av person, vilken innehar behörighet att utöva befattning som aktuarie vid livförsäkringsbolag eller av tillsynsmyndigheten förklarats behörig att upprätta utredningen. Föreningen äger att anlita tillsynsmyndigheten för utredningens upprättande och skall i sådant fall ersätta kostnaden därför med belopp, som bestämes av nämnda myndighet. I utredningen skall såsom skuld upptagas begravningshjälpfond som i 31 § sägs. Kan ej föreningen redovisa tillgångar motsvarande begravningshjälpfonden, äge tillsynsmyndigheten, därest *föreningen antages till erkänd sjukkasse*, förelägga kassan att inom viss tid hava täckt bristen, vid äventyr att *antagandet* återkallas.

Erkänd sjukkasse, som meddelar begravningshjälp, vare pliktig att, så ofta tillsynsmyndigheten sådant påkallar och minst vart femte år, avgiva försäkringsteknisk utredning som ovan sagts. Utvisar sådan utredning brist i begravningshjälpfonden, äge tillsynsmyndigheten meddela föreläggande enligt vad i första stycket sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

36 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att övervaka, att sjukkassas verksamhet står i överensstämmelse med denna förordning ävensom i övrigt utövas på ändamålsenligt sätt, och har tillsynsmyndigheten jämväl att tillhandagå med råd och upplysningar ej mindre i fråga om åtgärder, som må erfordras för *vinnande av erkännande*, än även beträffande det lämpliga inrättandet av *sjukkassas verksamhet*.

37 §.

Har medlemsantalet i sjukkassa, vilken *vunnit erkännande* utan att något tal, varunder dess medlemsantal ej må nedgå, blivit bestämt, nedgått under etthundra, eller har medlemsantalet i sjukkassa, för vilken sådant tal blivit bestämt, nedgått under det bestämda talet, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

I anledning av anmälan, som avser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara sjukkassan medgivet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet som erkänd sjukkassa. Lämnas sådant medgivande, skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *erkännandet* återkallas. Sålunda bestämt tal må av tillsynsmyndigheten på framställning ändras. Därest medlemsantalet nedgår under det bestämda talet, skall anmälan därom av styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Har medgivande som i förra styc-

36 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att övervaka, att *erkänd* sjukkassas verksamhet står i överensstämmelse med denna förordning ävensom i övrigt utövas på ändamålsenligt sätt, och har tillsynsmyndigheten jämväl att tillhandagå med råd och upplysningar ej mindre i fråga om åtgärder, som må erfordras för *antagande*, än även beträffande det lämpliga inrättandet av *verksamheten*.

37 §.

Har medlemsantalet i *erkänd* sjukkassa, vilken *antagits* utan att något tal, varunder dess medlemsantal ej må nedgå, blivit bestämt, nedgått under etthundra, eller har medlemsantalet i sjukkassa, för vilken sådant tal blivit bestämt, nedgått under det bestämda talet, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

I anledning av anmälan, som avser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må var sjukkassan medgivet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet som erkänd sjukkassa. Lämnas sådant medgivande, skall tillsynsmyndigheten tillika bestämma visst tal, under vilket kassans medlemsantal ej må nedgå, vid äventyr att *antagandet* återkallas. Sålunda bestämt tal må av tillsynsmyndigheten på framställning ändras. Därest medlemsantalet nedgår under det bestämda talet, skall anmälan därom av styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Har medgivande som i förra styc-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ket sägs ej lämnats och uppnås ej medlemsantalet etthundra åter inom tre månader, skall *erkännandet* återkallas.

Lag samma vare beträffande sjuk-kassa, för vilken minsta medlemsantal bestämts, därest medlemsantalet nedgår under det tal, som sålunda bestämts eller med stöd av andra stycket tredje punkten här ovan eller 4 § sista stycket bestämmes, och talet ej åter uppnås inom tre månader.

38 §.

Vidtager sjuk-kassa sådan ändring i sina stadgar, att dess verksamhet i vidare mån än som vid tiden för *erkännandets meddelande* var fallet kommer att avse ändamål, som kan anses helt eller till huvudsaklig del fyllt genom någon redan erkänd sjuk-kassa, må *erkännandet* återkallas.

39 §.

Finner tillsynsmyndigheten, att avvikelse från denna förordning förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot kassas verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten, där vad sålunda förekommit ej enligt 82 § i lagen om understödsföreningar bör medföra där stadgad påföljd, meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring av kassans verksamhet, som prövas erforderlig, därvid tillsynsmyndigheten skall bestämman viss skälig tid, inom vilken anvisad åtgärd skall hava vidtagits.

Finnes sjuk-kassan icke tillbörligen ställa sig sålunda meddelad anvisning till efterrättelse, må *erkännandet* återkallas.

ket sägs ej lämnats och uppnås ej medlemsantalet etthundra åter inom tre månader, skall *antagandet* återkallas.

Lag samma vare beträffande *erkänd* sjuk-kassa, för vilken minsta medlemsantal bestämts, därest medlemsantalet nedgår under det tal, som sålunda bestämts eller med stöd av andra stycket tredje punkten här ovan eller 4 § sista stycket bestämmes, och talet ej åter uppnås inom tre månader.

38 §.

Vidtager *erkänd* sjuk-kassa sådan ändring i sina stadgar, att dess verksamhet i vidare mån än som vid tiden för *antagandet* var fallet kommer att avse ändamål, som kan anses helt eller till huvudsaklig del fyllt genom någon redan erkänd sjuk-kassa, må *antagandet* återkallas.

39 §.

Finner tillsynsmyndigheten, att avvikelse från denna förordning förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot *erkänd* sjuk-kassas verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten, där vad sålunda förekommit ej enligt 82 § i lagen om understödsföreningar bör medföra där stadgad påföljd, meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring av kassans verksamhet, som prövas erforderlig, därvid tillsynsmyndigheten skall bestämman viss skälig tid, inom vilken anvisad åtgärd skall hava vidtagits.

Finnes sjuk-kassan icke tillbörligen ställa sig sålunda meddelad anvisning till efterrättelse, må *antagandet* återkallas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Har anvisning enligt 82 § i nämnda lag meddelats sjukkassa och finnes kassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, må tillsynsmyndigheten, där den ej finner skäl föreligga att tillämpa i nämnda paragraf därför stadgad påföljd, återkalla *erkännandet*.

Återkallande av *erkännande* må ej ske utan att tillfälle lämnats kassan att å sammanträde fatta beslut i anledning av lämnad anvisning.

40 §.

Om delgivning av beslut, som av tillsynsmyndigheten meddelats enligt denna förordning, så ock om besvär över sådant beslut gälle vad i 83 § i lagen om understödsföreningar finnes stadgat.

41 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjukkassenämnd, bestående av personer med sakkunskap beträffande *sjukkasseväsendet*, vilken nämnd skall hava att sammanträda inför tillsynsmyndigheten för att samråda med denna myndighet i *sjukkasseväsendet* rörande angelägenheter.

VII. Särskilda bestämmelser rörande föreningar, vilka varit registrerade enligt lagen den 4 juli 1910 om sjuk-
kassor.

42 §.

Förening, vilken varit registrerad som sjukkassa enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor, äger utan hinder av bestämmelsen i 5 § första stycket *vinna erkännande som primärsjukkas-*

Har anvisning enligt 82 § i nämnda lag meddelats *erkänd* sjukkassa och finnes kassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, må tillsynsmyndigheten, där den ej finner skäl föreligga att tillämpa i nämnda paragraf därför stadgad påföljd, återkalla *antagandet*.

Återkallande av *antagande* må ej ske utan att tillfälle lämnats kassan att å sammanträde fatta beslut i anledning av lämnad anvisning.

40 §.

Om delgivning av beslut, som av tillsynsmyndigheten meddelats enligt denna förordning, så ock om besvär över sådant beslut gälle vad i 83 § i lagen om understödsföreningar finnes stadgat.

41 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjukkassenämnd, bestående av personer med sakkunskap beträffande *det statsunderstödda sjukkasseväsendet*, vilken nämnd skall hava att sammanträda inför tillsynsmyndigheten för att samråda med denna myndighet i *det statsunderstödda sjukkasseväsendet* rörande angelägenheter.

VII. Särskilda bestämmelser rörande föreningar, vilka varit registrerade enligt lagen den 4 juli 1910 om sjuk-
kassor.

42 §.

Förening, vilken varit registrerad som sjukkassa enligt lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor, äger utan hinder av bestämmelsen i 5 § första stycket *antagas till primärsjuk-*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sa, där ansökan om sådant erkännande ingives före den 1 januari 1932.

Förening som ovan nämnts må *vinna erkännande som sjukkasse* utan hinder av

att uteslutningsgrund, som följer av stadgandet i 14 §, ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för ansökans ingivande var medlem av föreningen;

att uteslutningsgrund, som i 17 § föreskrives, ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för utfärdande av lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor var medlem av föreningen;

samt att föreningen på grund av utfästelse, meddelad före ansökningens ingivande, enligt lag är pliktig utgiva sjukhjälp i annan omfattning än i denna förordning sägs.

43 §.

Förening, som avses i 42 §, må, utan hinder jämväl därav, att den ej har sitt verksamhetsområde begränsat på sätt i 9 § sägs, *vinna erkännande som primärsjukkasse*. För sådan kassa, som här nedan benämnes *rikssjuk-kassa*, skola gälla följande särskilda bestämmelser:

1. Rikssjukkassas firma skall innehålla ordet »rikssjuk-kassa».

2. Rikssjuk-kassa skall, där densamma ej är uteslutande eller huvudsakligen avsedd för personer tillhörande visst yrke, vara uppdelad i lokalavdelningar. Lokalavdelning skall hava verksamhetsområdet begränsat på sätt i 9 § sägs. Rikssjuk-kassa, som är uppdelad i lokalavdelningar, må ej till medlemmar antaga andra personer än dem, som äro bosatta inom någon lokalavdelnings verksamhets-

sökan om sådant *antagande* ingives före den 1 januari 1932.

Förening som ovan nämnts må *antagas till erkänd sjukkasse* utan hinder av

att uteslutningsgrund, som följer av stadgandet i 14 §, ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för ansökans ingivande var medlem av föreningen;

att uteslutningsgrund, som i 17 § föreskrives, ej äger tillämpning å medlem, som vid tiden för utfärdande av lagen den 4 juli 1910 om sjukkassor var medlem av föreningen;

samt att föreningen på grund av utfästelse, meddelad före ansökningens ingivande, enligt lag är pliktig utgiva sjukhjälp i annan omfattning än i denna förordning sägs.

43 §.

Förening, som avses i 42 §, må, utan hinder jämväl därav, att den ej har sitt verksamhetsområde begränsat på sätt i 9 § sägs, *antagas till primärsjuk-kassa*. För sådan kassa, som här nedan benämnes *rikssjuk-kassa*, skola gälla följande särskilda bestämmelser:

1. Rikssjukkassas firma skall innehålla ordet »rikssjuk-kassa».

2. Rikssjuk-kassa skall, där densamma ej är uteslutande eller huvudsakligen avsedd för personer tillhörande visst yrke, vara uppdelad i lokalavdelningar. Lokalavdelning skall hava verksamhetsområdet begränsat på sätt i 9 § sägs. Rikssjuk-kassa, som är uppdelad i lokalavdelningar, må ej till medlemmar antaga andra personer än dem, som äro bosatta inom någon lokalavdelnings verksamhetsområde, därvid såsom lokalavdel-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

område, därvid såsom lokalavdelning ej må räknas mindre mellangrupp än tio personer.

3. Rikssjukkas, som är uppdelad i lokalavdelningar, må i sina stadgar upptaga bestämmelser om olikhet mellan särskilda lokalavdelningars medlemmar såväl i fråga om understöds storlek och beskaffenhet som i fråga om avgifternas storlek ävensom om skyldighet för medlem att vid flyttning från en lokalavdelnings verksamhetsområde till en annan lokalavdelnings verksamhetsområde vara underkastad de förändringar, som må påkallas av sådana olikheter. Innehålla rikssjukkas stadgar bestämmelser av nu angiven beskaffenhet, skall däri tillika finnas föreskrivet, till vilken lokalavdelning medlemmar, vilka vid tiden för ikraftträdandet av dessa bestämmelser ej äro bosatta inom någon lokalavdelnings verksamhetsområde, i nu ifrågavarande hänseenden skola räknas.

4. Sökes erkännande såsom sjukkas av förening, uppdelad på sätt här ovan sägs, skola vid ansöknings fogas av styrelseledamöterna underskrivna uppgifter enligt fastställda formulär om föreningens lokalavdelningar, deras verksamhetsområden samt medlemmarnas fördelning på lokalavdelningarna.

5. Rikssjukkas må ej utan tillsynsmyndighetens medgivande upprätta ny lokalavdelning. Kan ändamålet med kassans verksamhet inom det för lokalavdelningen avsedda verksamhetsområdet helt eller till huvudsaklig del anses fyllt av redan erkänd sjukkas, eller hava ej minst tio personer anmält sig till inträde i lokalavdelning

ej må räknas mindre medlemsgrupp än tio personer.

3. Rikssjukkas, som är uppdelad i lokalavdelningar, må i sina stadgar upptaga bestämmelser om olikhet mellan särskilda lokalavdelningars medlemmar såväl i fråga om understöds storlek och beskaffenhet som i fråga om avgifternas storlek ävensom om skyldighet för medlem att vid flyttning från en lokalavdelnings verksamhetsområde till en annan lokalavdelnings verksamhetsområde vara underkastad de förändringar, som må påkallas av sådana olikheter. Innehålla rikssjukkas stadgar bestämmelser av nu angiven beskaffenhet, skall däri tillika finnas föreskrivet, till vilken lokalavdelning medlemmar, vilka vid tiden för ikraftträdandet av dessa bestämmelser ej äro bosatta inom någon lokalavdelnings verksamhetsområde, i nu ifrågavarande hänseenden skola räknas.

4. Sökes antagande till erkänd sjukkas av förening, uppdelad på sätt här ovan sägs, skola vid ansöknings fogas av styrelseledamöterna underskrivna uppgifter enligt fastställda formulär om föreningens lokalavdelningar, deras verksamhetsområden samt medlemmarnas fördelning på lokalavdelningarna.

5. Rikssjukkas må ej utan tillsynsmyndighetens medgivande upprätta ny lokalavdelning. Kan ändamålet med kassans verksamhet inom det för lokalavdelningen avsedda verksamhetsområdet helt eller till huvudsaklig del anses fyllt av redan erkänd sjukkas, eller hava ej minst tio personer anmält sig till inträde i lokalav

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

gen, må sådant medgivande icke lämnas.

6. I den i 33 § föreskrivna förteckningen skall anteckning göras om rikssjukkas lokalavdelningar och deras verksamhetsområden samt postadresser.

44 §.

Förening, som avses i 42 §, må, utan hinder jämväl av stadgandet i 24 § andra stycket, *vinna erkännande som primärsjukkas*, därest den sedan tid före utfärdandet av denna förordning åt sina medlemmar bereder sjukpenning under sjukhjälpstid, som för distriktssjukkas är stadgad.

Lag samma vare beträffande förening, som avses i 42 §, därest föreningen åt medlemmar, för vilka anslutning till distriktssjukkas för beredande av sjukpenning på grund, som av tillsynsmyndigheten prövas giltig, ej kan vinnas, bereder sjukpenning under tid som i förra stycket sägs. Sjukkas, som *vunnit erkännande* enligt bestämmelsen i detta stycke, vare skyldig att efter anvisning av tillsynsmyndigheten å distriktssjukkas överlåta sin verksamhet beträffande beredande av sjukpenning för sjukhjälpstid, överstigande den i 24 § andra stycket föreskrivna, vid äventyr att *erkännandet* eljest återkallas.

VIII. Straffbestämmelser.

45 §.

Styrelseledamot eller annan, som vid ansökan om *erkännande* mot bätt-

delningen, må sådant medgivande icke lämnas.

6. I den i 33 § föreskrivna förteckningen skall anteckning göras om rikssjukkas lokalavdelningar och deras verksamhetsområden samt postadresser.

44 §.

Förening, som avses i 42 §, må, utan hinder jämväl av stadgandet i 24 § andra stycket, *antagas till primärsjukkas*, därest den sedan tid före utfärdandet av denna förordning åt sina medlemmar bereder sjukpenning under sjukhjälpstid, som för distriktssjukkas är stadgad.

Lag samma vare beträffande förening, som avses i 42 §, därest föreningen åt medlemmar, för vilka anslutning till distriktssjukkas för beredande av sjukpenning på grund, som av tillsynsmyndigheten prövas giltig, ej kan vinnas, bereder sjukpenning under tid som i förra stycket sägs. *Erkänd* sjukkas, som *antagits* enligt bestämmelsen i detta stycke, vare skyldig att efter anvisning av tillsynsmyndigheten å distriktssjukkas överlåta sin verksamhet beträffande beredande av sjukpenning för sjukhjälpstid, överstigande den i 24 § andra stycket föreskrivna, vid äventyr att *antagandet* eljest återkallas. *Vad sålunda stadgats skall i tillämpliga delar gälla, även då anslutning till distriktssjukkas för beredande av moderskapshjälp ej kan vinnas.*

VIII. Straffbestämmelser.

45 §.

Styrelseledamot eller annan, som vid ansökan om *antagande* mot bätt-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

re vetande meddelar oriktig uppgift, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor.

Lag samma vare, där försäkrings- teknisk utredning, som jämlikt 35 § ingivits till tillsynsmyndigheten, är oriktig, beträffande, den som mot bättre vetande upprättat utredningen eller med vetskap om dess oriktighet ingivit densamma.

Försummas anmälan, som är föreskriven i 37 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

46 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Försummelse att göra anmälan, som är föreskriven i 37 §, skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där kassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1928.

re vetande meddelar oriktig uppgift, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor.

Lag samma vare, där försäkrings- teknisk utredning, som jämlikt 35 § ingivits till tillsynsmyndigheten, är oriktig, beträffande, den som mot bättre vetande upprättat utredningen eller med vetskap om dess oriktighet ingivit densamma.

Försummas anmälan, som är föreskriven i 37 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

46 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Försummelse att göra anmälan, som är föreskriven i 37 §, skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där kassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1928.

C) att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande, nu 3,070,000 kronor, med 130,000 kronor till 3,200,000 kronor;

D) att riksdagen måtte medgiva, att för användningen av nämnda anslag skola gälla grunder, i huvudsak överensstämmande med det vid propositionen nr 114 fogade, här ovan intagna förslaget till bestämmelser i sådant hänseende;

E) att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukför-

säkring, till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av . . . . . 170,000 kronor;

F) att de i anledning av förevarande propositioner väckta motionerna I: 289, 293 och 294 samt II: 440, 441, 442, 443, 444 och 445 måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt;

G) att motionerna I: 295 och II: 446 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 maj 1927.

På utskottets vägnar:

HJALMAR VON SYDOW.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *von Sydow, Carl Johansson, Carl Carlsson, Clemédts-son, fröken Hesselgren* och herr *Berglund*;

från andra kammaren: herrar *Hagman, Öberg, Johanson* i Hallagården*, *Eriksson* i Grängesberg, *Järte* och *Strindlund*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Järte, Öberg* och *Clemédts-son*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

Det sakkunnigeförslag, varpå det föreliggande regeringsförslaget i det huvudsakliga bygger, blev på sin tid föremål för en skarp kritik från skilda håll. Bland de sakkunnige själva gjorde sig dessutom meningsskiljaktigheter gällande av delvis djupgående art. Även den som endast mera ytligt tager del av vad som därvid framkommit, kan knappast undgå att stämmas i hög grad betänksam mot den projekterade reformen, som går vida lägre än åtskilliga undertecknare av fjolårets utskottsbetänkande avsågo.

Anmärkningsvärt är, att en av de två personer, vilka bland de sakkunnige företrätt den praktiska sjukkasseverksamheten, nämligen representanten för

den stora fraktion av sjukassor, som bildas av de s. k. rikssjukassorna — omfattande inemot 40 procent av de registrerade kassornas sammanlagda medlemsnumerär — tagit bestämt avstånd från förslaget i fundamentala delar.

Socialstyrelsen, som bekant den speciellt sakkunniga myndigheten på förevarande område, har i sitt ingående och utförliga yttrande över förslaget givit uttryck åt »starka betänkligheter». Visserligen har styrelsen ändock ansett sig kunna förorda, att förslaget lades till grund för proposition till riksdagen, under förutsättning emellertid, att vad styrelsen haft att erinra i huvudsaklig mån vunne beaktande. Man får dock det intryck, att anledningen härtill närmast varit den, att styrelsen icke velat för sin del påtaga sig något ansvar för ett ytterligare uppskov med en reform, på vars genomförande så mycket arbete redan nedlagts. Efter den allvarliga kritik styrelsen i sitt yttrande presterat, vill det dock synas, som om ett avstyrkande av förslaget varit det följdriktigaste.

Det utlåtande över förslaget, som avgivits av rikssjukassornas centralorganisation, torde, i anseende till de långt gående ändringskraven, praktiskt taget få betraktas såsom rent avstyrkande. Sveriges Allmänna Sjukasseförbund, den andra av våra båda sjukassehuvudorganisationer, uttalade vidare såsom sin uppfattning, att förslaget innebure en försämring i jämförelse med 1926 års regeringsförslag och icke syntes utgöra den rationella lösning av den föreliggande frågan, som man helst sett, men att förbundet dock icke ville påtaga sig det ansvar, som skulle ligga i ett avstyrkande.

Man torde på grund härav kunna säga, att omdömena om de sakkunniges förslag från de olika håll, där man närmast skulle beröras av den föreslagna reformen och på samma gång de största förutsättningarna att bedöma densamma äro till finnandes, genomgående präglas av en reservation, som har starkt tycke av ett underkännande.

Vid den närmare granskning, som förslaget underkastats i utskottet, ha också framkommit åtskilliga tungt vägande anmärkningar, bland vilka må framhållas följande.

Den på sätt och vis bärande tanken i förslaget, som skulle vara särskilt ägnad att giva detsamma företräde framför 1926 års regeringsförslag, har varit, att de nuvarande sjukassorna skulle i stort sett lämnas i orubbade bo, med möjlighet att fortfarande existera och fullfölja sin hittillsvarande verksamhet i det väsentliga. I detta hänseende torde förslaget få anses förfelat. Vad man åsyftat på denna punkt, kan väl säga hava vunnits, men allenast på papperet, icke i verkligheten. Författningsförslaget medgiver visserligen de nuvarande sjukassorna i allmänhet att i fortsättningen existera med i stort sett samma uppgifter som hittills. Förhållandet torde emellertid bliva, att, därest de föreslagna distriktssjukassorna, såsom de sakkunnige ifrågasatt och nu utskottet föreslagit, skulle stå öppna för inträde även för beredande av kontant sjukhjälp under enahanda omständigheter som primärkassorna (individuellt inträde), dessa senare kassor otvivelaktligen komma att utsättas för en konkurrens, som efterhand torde bliva dem övermäktig och förr eller senare omöjliggöra deras fortsatta verksamhet. Betecknande härvidlag är det i herr

Lindhagens reservation till sakkunnigebetänkandet fällde omdömet, att det nya förslaget efter några övergångsår skulle helt ödelägga den nuvarande sjuk-kassebyggnaden, vadan förslaget ingalunda på ett bättre sätt än 1926 års förslag tagit hänsyn till de bestående förhållandena, utan snarare tvärtom. Allt-nog — de nuvarande sjuk-kassornas roll lärer på detta sätt efter en övergångs-tid, om vars varaktighet man möjligen kan hysa olika mening, vara utspelad med eller mot deras vilja.

Under nyssnämnda övergångstid torde förhållandena inom sjuk-kasseverk-samheten komma att gestalta sig allt annat än tillfredsställande. Genom till-komsten av de nya distriktssjuk-kassorna vid sidan av de gamla organisatio-nerna kommer sålunda splittringen inom sjuk-kasseväsendet, vilken hittills mera än någonting annat varit en källa till svaghet, att bliva än *större än förut!* Den i samband därmed ytterligare skärpta konkurrensen olika organisationer emellan måste verka på samma gång hämmande på distriktssjuk-kassornas verk-samhet och nedbrytande på de förutvarande kassorna. De svårigheter, som hittills alltjämt mött att få till stånd en ändamålsenlig anknytning och ett önskvärt samarbete mellan sjukförsäkringen och socialförsäkringens övriga grenar i vårt land, torde i många hänseenden komma att kvarstå, åtminstone vad förhållandet till olycksfallsförsäkringen beträffar. Den omständigheten, att de förut bestående sjuk-kassornas medlemmar även skulle tillhöra distrikts-sjuk-kassorna och sålunda för sin sjukförsäkring vara hänvisade till tvenne skilda organisationer, måste betraktas såsom en tillkrånglad och påtagligt opraktisk anordning, ägnad bl. a. att icke oväsentligt fördyra sjukförsäkrin-gens förvaltningskostnader. I mer än ett hänseende skulle sålunda förhållan-dena inom sjuk-kasseväsendet ingalunda förbättras utan t. o. m. försämrast.

Bleve övergångstiden mera långvarig, vore därför föga vunnet med reformen, och de åtrådda möjligheterna till en smidig övergång till en eventuell framtida obligatorisk sjukförsäkring komme då näppeligen att i vidare mån ökas. Ett hastigt förlöpande övergångsstadium bleve å andra sidan liktydigt med det nuvarande systemets sammanbrott, varigenom de förmåner, som före-speglats de nuvarande sjuk-kassorna, ginge om intet. Säkrare utsikter till en framkomlig väg emellan dessa olika eventualiteter, båda lika otillfredsställan-de, lämnar icke de sakkunniges och utskottsmajoritetens förslag. Det må till-läggas, att en händelsernas utveckling av sist antydda slag kan befaras kom-ma att medföra ett tillstånd av osäkerhet och förvirring inom hela den frivilliga sjuk-kasseverksamheten, vars utveckling man säger sig vilja främja.

I den mån genomförandet av de sakkunniges förslag kan komma att leda till ett förintande även av rikssjuk-kassorna eller ett kraftigare kringskärande av deras verksamhet — något varför man på rikssjuk-kassehall med fullt fog synes hysa starka farhågor — måste detta under nuvarande förhållanden lända den sociala sjukförsäkringsverksamheten i vårt land till avgjort men. Ehuru-väl rikssjuk-kassorna av tvångsförsäkringens anhängare äro mindre uppskat-tade, ha desamma varit till största gagn, särskilt då det gällt att utbreda och vidmakthålla sjuk-kasseverksamheten inom de vidsträckta glest befolkade de-larna av vårt land, där tillräckligt bärkraftiga självständiga organisationer

icke eller endast med stor svårighet kunna bildas. Rikssjukkasseorganisationen torde ur denna synpunkt icke kunna undvaras, så länge vi ha frivillig sjukförsäkring här i landet.

Mot de sakkunniges förslag har även anmärkts, att detsamma icke i nöjaktig grad sörjt för en för de nuvarande sjukkassornas medlemmar betryggande eller tillräckligt förmånlig övergång från det gamla till det nya systemet. För åtskilliga kategorier bland dem, bl. a. de sjukliga individerna, för vilka en fortsatt sjukförsäkring under tillfredsställande förhållanden är av den största betydelse, skulle sålunda möjligheterna till en sådan försäkring på samma gynnsamma villkor som för övriga försäkrade kringskäras eller kanske tillintetgöras.

Även emot de anordningar, som av de sakkunnige föreslagits och som till sitt syfte onekligen beteckna mera påtagliga framsteg, torde allvarlig kritik kunna riktas.

Vad sålunda beträffar de tilltänkta distriktssjukkassorna, vilka på visst sätt skulle bilda stommen i det nya systemet och förmedla en utveckling fram till ett enhetskasssystem, hava såväl Socialstyrelsen som Försäkringsinspektionen gjort gällande, att, så framt icke kompletterande anordningar av mera vittgående beskaffenhet vidtoges, de knappast fylla de krav, som ur försäkringstekniska synpunkter måste på dem ställas. På grund härav synes man hava grundad anledning befara, att dessa nya organisationer komma att visa sig mindre funktionsdugliga, framför allt under den omnämnda övergångstiden.

Och vad vidare angår den sjukvårdande verksamhet, vilken skulle såsom en obligatorisk prestation införlivas med sjukförsäkringen och förmedlas genom distriktssjukkassorna, kan man i likhet med Socialstyrelsen ifrågasätta, huruvida densamma kan bringas till den rationella anknytning och samverkan med det omfattande och högt utvecklade sjukvårdssystem, som redan förefinnes i vårt land, varförutan det hela icke kan fungera på ett ändamålsenligt och kostnadsbesparande sätt.

Härtill kommer, att förslagets praktiska konsekvenser förefalla alltför vittgående och svåröverskådliga. Det innebär ett övergivande och nedrivande av det hittillsvarande systemet och dess ersättande med ett annat, utgörande något i sitt slag nytt och oprövat, men efter vad man redan nu kan se behäftat med allvarliga brister. Då för vårt land i stort sett tämligen nya verksamhetsformer — nämligen fortsättningsförsäkringen och sjukvårdsförsäkringen — skulle såsom integrerande moment införlivas med den reformerade sjukförsäkringen, kan man dessutom förutse, att dennas organiserande, vid vilken man alltså icke i vidare mån kan bygga någon inhemsk erfarenhet, kommer att bli förenad med avsevärda svårigheter. Den av de sakkunnige föreslagna reformen innebär därför i viss mån ett språng ut i det okända och får karaktären av ett experiment av i särskilt ekonomiskt hänseende äventyrligt slag.

I det föreliggande regeringsförslaget hava visserligen vidtagits en hel del modifikationer i det ursprungliga förslaget, avsedda att bryta udden av de

invändningar, som framkommit. I flera hänseenden synas dock de framställda anmärkningarna icke hava vunnit tillbörligt beaktande. Bland annat har intet åtgjorts i anledning av de vägande anmärkningar, som ur försäkringstekniska synpunkter blivit framförda beträffande distriktssjukassorna, utan har frågan om eventuella åtgärder i detta hänseende ställts på framtiden.

Här framförda anmärkningar synas vara av den betydelse, att reformens värde ur det allmännas synpunkt därigenom i hög grad förringas. Huruvida densamma under sådana förhållanden skulle komma att innebära något nämnvärt framsteg är minst sagt tvivelaktigt. Det torde då ej heller finnas tillräcklig anledning att för densamma ikläda staten de högst avsevärt ökade kostnader, som krävs för dess genomförande. Ett avslag å såväl regeringsförslaget som de av herr Eriksson i Grängesberg m. fl. samt herr von Sydow väckta motioner lärer under sådana förhållanden vara tillfyllestgörande motiverat. Om man härvid också måste beklaga, att frågan om en omorganisation av vårt sjukkasheväsande ännu en gång skulle falla, synes emellertid en reform till varje pris på detta område icke böra ifrågakomma. Då frågan om mera genomgripande förändringar i den allmänna pensionsförsäkringen f. n. är aktuell och förmodligen inom en snar framtid kommer till behandling, synes allt tala för att sjukförsäkringens reformfråga ånyo upptages till prövning i samband därmed. Tillfälle skulle därmed givas att bättre än under nuvarande förhållanden tillgodose kravet på nödigt sammanhang inom vår socialförsäkring och att säkrare bedöma sjukförsäkringens kostnadsfråga.

På grund av vad sålunda anförts och under återopande av de i förenämnda motion II: 433 angivna skäl får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med avslag i övrigt å Kungl. Maj:ts propositioner nr 113 och 114, *dels* under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasheväsandets befrämjande, nu 3,070,000 kronor, med 130,000 kronor till kronor 3,200,000; *dels ock* under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 170,000;

B) att i ämnet väckta motioner, i den mån de ej kunna anses besvarade genom vad ovan hemställts, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2) av herrar *Johanson* i Hallagården och *Strindlund*, som anför:

Såsom den nuvarande sjukkasserörelsens största svaghet har, bl. a. i 1926 års riksdagsskrivelse, framhållits den ringa tillslutning densamma vunnit. Frånsett att en tämligen kraftig framryckning ägt rum de senaste åren, vilket — då tendensen synes hava varaktig karaktär — i någon mån förringar betydelsen av denna anmärkning, torde kunna ifrågasättas, huruvida det nu

föreslagna systemet skulle vara ägnat att i detta avseende fylla på detsamma ställda förväntningar. I vissa fall kan t. o. m. en tillbakagång möjligen bliva följden, då tyngre och stelare former samt borteliminierandet i ej obetydlig utsträckning av medlemmarnas personliga intressegemenskap med kassorna ej torde kunna undvikas, varvid den hittills för anslutningen så betydelsefulla personliga agitationen icke längre kan vara att påräkna i samma utsträckning som förut. Förslaget torde vid tillämpningen praktiskt taget komma att leda till ett enkasssystem, vilket måste betraktas såsom mindre lyckligt för utvecklingen av den frivilliga sjukkasserörelsen.

Såsom en med det nuvarande systemet förknippad väsentlig olägenhet har vidare framhållits, att kassorna ofta äro för små för att kunna meddela de prestationer, man anser sig böra kräva av dem, och för att uppnå önskvärd soliditet, vilken dessutom lätt äventyras av skadlig konkurrens i form av underbud i fråga om avgifter. Emellertid pågår sedan en tid tillbaka en viss konsolidering inom sjukkasserörelsen, vilken flerstädes tagit sig uttryck i sammanslutning mellan förut inbördes konkurrerande kassor. Den omständigheten att sammanslutningen ännu ej visat sig medföra det förbilligande av omkostnaderna, som man trott sig kunna vänta, talar dock för nödvändigheten av att slutlig ståndpunkt icke tages, förrän större erfarenhet vunnits. Att denna tydligt skönjbara sammanslutningssträvan beredes tillfälle till vidare utveckling torde vara av värde, varför möjligheten till ett fortskridande efter dessa friare linjer icke bör genom en alltför kraftig inskränkning i rörelsefriheten avklippas. Om kassorna ålades att i enlighet med det föreliggande förslaget hålla erforderlig reservfond, skulle ett för deras ekonomiska soliditet skadligt strävande att i konkurrensyfte nedpressa avgifterna omöjliggöras. Dessutom kunna de av 1926 års riksdag uttalade farhågorna, att en stor del av sjukkassorna kunna komma att ställa sig utanför den statsunderstödda verksamheten icke anses undanröjda genom vad som föreslås av utskottet på grund av de höga avgifter, som trots statsbidraget måste bliva följden av de väsentligt skärpta obligatoriska prestationerna, varför det kan befaras, att ett bifall till utskottets förslag äventyrar den frivilliga och framtvingar den obligatoriska sjukförsäkringen.

Det torde böra framhållas, att genomförandet av föreliggande förslag i stället för att underlätta uppnåendet av den i flera hänseenden önskvärda enhetlighet i socialförsäkringen, för vilken riksdagen år 1920 uttalade sig i skriftelse till Kungl. Maj:t, skulle ytterligare bidra till att öka den hittillsvarande bl. a. ur förvaltningssynpunkt mindre fördelaktiga splittringen samt dessutom föranleda en kostnadsökning på omkring 3,5 miljoner kronor per år.

En av de mera påtagliga följderna av den föreslagna organisationens införande skulle bliva betydligt höjda genomsnittliga förvaltningskostnader. En hastig och oavbruten ökning av dessa kostnader har visserligen ägt rum under de senare åren, men denna icke önskvärda tendens torde snarare böra stävjas än uppmuntras. Då för landsbygdens vidkommande förvaltningskostnaderna inom de lokala sjukkassorna, enligt av besparingskommittén anförda siffror, dock ännu ej uppgå till mer än kronor 1:30 à 1:50 per medlem, bör re-

dan av detta skäl en så avsevärd höjning av medlemsbidraget som nu föreslås icke ifrågakomma. Staten bör ej ekonomiskt så starkt engagera sig i rörelsen, att denna förlorar sin karaktär av självhjälpsverksamhet, vilket skulle bliva fallet, om den av förslaget till ökning av minimiprestationerna framtvingade väsentliga höjningen av statsbidraget vunne bifall. Begränsas däremot kravet på den obligatoriska sjukhjälpstidens utsträckning till 180 dagar per år med tre dagars karenstid, bör ett statsbidrag av 35 öre per sjukdag vara tillräckligt jämväl till kompensering av det förändrade penningvärdet. Medlemsbidraget torde kunna bibehållas vid nuvarande 2 kronor för medlem.

Villkoret för att detta statsbidrag skall kunna anses tillräckligt är även, att förslaget om obligatorisk sjukvårdsförsäkring ej vinner bifall. Det förut-sattes varken i Kungl. Maj:ts proposition till 1926 års riksdag eller i riksdagens skrivelse med anledning av denna, att sjukvårdsförsäkringen skulle göras obligatorisk för kassorna. Visserligen måste denna verksamhet anses vara av synnerligen stor betydelse, men därmed är icke sagt, att lämpligaste lösningen erhålles genom den nu förslagna dyrbara påbyggnaden, som flerstädes genom distriktskassornas införande kommer att leda till en viss dubbelorganisation. Ej heller torde denna påbyggnad vara erforderlig för handhavandet av moderskapsförsäkringen, som hädanefter liksom hittills bör kunna anförtros åt sjukkassorna. Det borde för övrigt tagas under övervägande, huruvida ej sjukvårdsförsäkringen kunde ordnas billigare och lika effektivt, om den anförtroddes åt någon redan befintlig institution, t. ex. pensionsstyrelsen, vilket borde utredas i samband med den allmänna revision av pensionsförsäkringslagen, som lär vara att förvänta under den närmaste framtiden.

Då redan nu en del kassor uppfylla föreslagna krav för höjning av statsbidraget, torde redan för budgetåret 1927—1928 en höjning med 100,000 kronor av det äskade statsbidraget böra göras.

Under hänvisning till vad ovan anförts få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag i övrigt å Kungl. Maj:ts propositioner nr 113 och 114, besluta

1) att under femte huvudtiteln, avdelningen sociala verk och inrättningar, underavdelningen sjukförsäkring, höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande, nu 3,070,000 kronor, med 230,000 kronor till kronor 3,300,000;

2) bestämma att för användningen av nämnda anslag, i vad angår bidragsansökningar, som inkomma efter den 1 januari 1928, skola vidtagas följande ändringar i nu gällande grunder:

a) statsbidrag må beräknas allenast för medlem, som från sjukkassa eller från sjukkassa i förening med fortsättningskassa är tillförsäkrad sjukhjälp under den sjukhjälpstid, som är stadgad för fortsättningskassa;

b) att statsbidraget i förhållande till antalet sjukdagar utgår med 35 öre för varje sjukdag, samt att begränsningen av

detta statsbidrag måtte ändras, för sjukkassa från 2 kronor för medlem till 3 kronor för medlem och för fortsättningskassa från 50 öre för medlem till 70 öre för medlem;

c) att statsbidrag ej må beräknas för de tre första dagarna vid varje sjukdomsfall och ej heller för sjukdag, under vilken den sjuke uppburit ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller enligt gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militär-tjänstgöring;

d) att emellertid statsbidrag enligt nu gällande grunder må utbetalas under år 1928;

3) att riksdagen måtte bifalla vad utskottet under E hemställt;

4) att i ämnet väckta motioner, i den mån de ej kunna anses besvarade genom vad ovan hemställts, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3) av herr *Carl Carlsson*, som anförde:

Under förhandlingarna inom utskottet har jag allvarligt sökt medverka att skapa rimliga och ur sjukkasserörelsens synpunkt acceptabla förutsättningar för en lösning i positiv riktning av den föreliggande frågan, i vilket syfte jag bl. a. påyrkat sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att individuell anslutning till distriktssjukhusen icke skulle medgivas, ävensom att primärsjukhusen ensamma skulle utbetala sjukpenning för de första 100 dagarna. Då emellertid dessa av mig framförda ändringsyrkanden icke vunnit anslutning inom utskottet och jag känner mig förvissad om att en nyorganisation av sjuk-kasseverksamheten i överensstämmelse med vare sig Kungl. Maj:ts eller utskottets förslag skulle allvarligt äventyra rörelsens förmåga att på ett socialt tillfredsställande sätt fylla sin viktiga uppgift inom samhället, har jag ej ansett mig kunna biträda något av dessa förslag.

Då jag emellertid anser, att även med bibehållande av nuvarande organisation en viss ökning av sjukhusens prestationer och i samband därmed av statsbidraget borde kunna genomföras, får jag biträda den av herrar Johanson i Hallagården och Strindlund i deras reservation gjorda hemställan.